

# کتابشناسی شرح قصاید خاقانی

۲۸۱-۳۲۱

چکیده: همواره قصاید افضل الدین بدیل بن علی خاقانی شروانی به استواری و دشواری موصوف بوده است. این دشواری‌ها برخاسته از تعامل دو عنصر شگرف است: یکی دانش و اطلاعات گسترده خاقانی و دیگر قریحه و تخیل برجسته وی که چون باهم درمی آمیزند، شعرو نثری فاخر و ماندگار خلق می‌شود. برای رمزگشایی و تفسیر این مشکلات از دیرباز شروخی نوشته شده که البته بخشی از آن‌ها به دست ما نرسیده است. چنین تلاش‌هایی البته در دوره معاصر و قرن حاضر شتاب بیشتری گرفته و آثار متعددی در شرح قصاید خاقانی به رشته تحریر درآمده است. بی‌شک آگاهی از این منابع در خاقانی‌پژوهی و تحقیقات ادبی اهمیت ویژه‌ای دارد، از این رو در این جستار کوشیده‌ایم تا شروح هر یک از قصاید صد و سی و دوگانه خاقانی را تعیین کنیم.<sup>۳</sup>

کلیدواژه: خاقانی شروانی، دیوان، قصاید، شروح.

## Bibliography of Commentaries of Khāqanī's Poems

Saeed MahdaviFar

**Abstract:** The poems of Afḍal-ud-Dīn al-Badīl ibn Ali Khāqanī have always been described as solid and difficult. These difficulties arise from the interaction of two wonderful elements: One of them is Khāqanī's extensive knowledge and the other is his prominent talent and imagination, both of which when mixed together can lead to the creation of outstanding prose and poem. In order to decipher and interpret these difficulties, various commentaries have been written in the past, some of which have not reached us. Such efforts, of course, have been accelerated in the contemporary period and the present century and several works have been written in the description of Khāqanī's Poems. Undoubtedly, knowledge of these sources is of special importance in studying about Khāqanī' and literary research, so in this article, we have tried to introduce the commentaries of each of Khāqanī's one hundred and thirty-two poems. **Keywords:** Khāqanī Shirwānī, Dīwān, Odes, Commentaries.

### فهرست شروح قصائد الخاقاني

سعيد مهدي فر

الخلاصة: غالباً ما توصف قصائد أفضل الدين بديل بن علي الخاقاني الشرواني بالمتانة والصعوبة، ومنشأ هذه الصعوبة هو نتاج تفاعل عنصرين رائعين: أولهما هو العلم والخزير المعلوماتي الواسع للخاباني، والثاني هو قريحته وخياله الواسع، حيث ينتج من امتزاجهما ولادة شعروثر بديع خالدين. وقد كتبت منذ فترات بعيدة شروح لحل الغاز وتفسير مشكلات هذه النصوص، إلا أن بعضاً منها لم يصل إلينا. وقد شهدت هذه الجهود في الفترة الحالية والقرن الحاضر زخماً متصاعداً فصدرت الآثار العديدة في شرح قصائد الخاقاني. ولا شك أن الاطلاع على هذه المصادر يحظى بأهمية خاصة في البحوث المعنية بالخاباني وغيرها من الدراسات الأدبية. وانطلاقاً من هذه الحقيقة سنعين في المقال الحالي إلى إحصاء وبيان الشروح المعنية بكل واحدة من قصائد الخاقاني البالغة مئة واثان وثلاثون قصيدة. المفردات الأساسية: الخاقاني، الشرواني، الديوان، القصائد، الشروح.

### قصیده یکم:

جوشن صورت برون کن در صف مردان درآ  
دل طلب کردار ملک دل توان شد پادشا  
دیوان: ۴ س: ۱ و ۲. ع: ۲-۴. ک: ۸-۱۱.

شروح: آتش اندر چنگ: ۱۴۷-۱۴۹. ارمغان صبح (۱): ۱۲۴-۱۲۹. ارمغان صبح (۲): ۲۲۰-۲۲۴. بزم دیرینه عروس: ۱۴۸-۱۵۲. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۱-۲۶. خاقانی، مشاطه سخن: ۴۹-۵۶. شرح دیوان خاقانی: ۳۳-۴۳. شرح شادی آبادی: ۵۷-۶۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱-۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۲-۴. گزیده اشرف زاده: ۲۱-۲۷. گزیده ثروت: ۱-۱۰. مشاطه بکر سخن: ۲۳-۳۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۷-۷۴. نگارستان راهب: ۱۹-۲۴. نمی ازیمی: ۱۷۳-۱۸۷. هدیه جان: ۳۱-۴۶.

### قصیده دوم:

ای پنج نوبه کوفته در دارملک لا  
لا در چهار بالش وحدت کشد تورا  
دیوان: ۳ س: ۳-۶. ع: ۱۴-۱۷. ک: ۱۱-۱۶.

شروح: آتش اندر چنگ: ۱۴۹-۱۵۷. بزم دیرینه عروس: ۱۵۳-۱۶۳. سراج آوا و زنگ: ۸-۲۷. شاعر صبح: ۲۴۸-۲۵۳. شرح دیوان خاقانی: ۴۵-۶۴. شرح عبدالوهاب معموری: ۳۵-۳۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵-۱۲. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴-۱۶. مالک ملک سخن: ۳۵-۱۱۰. مرثیه خوان مداین: ۱-۱۷. مشاطه بکر سخن: ۴۰-۸۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۵-۸۶. نگارستان راهب: ۲۵-۴۵.

### قصیده سوم:

عروس عافیت آنگه قبول کرد مرا  
که عمر بیش بها دادمش به شیر بها  
دیوان: ۶ س: ۶-۱۰. ع: ۴-۷. ک: ۱۶-۲۲.

شروح: آتش اندر چنگ: ۱۵۷-۱۶۰. بزم دیرینه عروس: ۱۶۳-۱۷۳. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۴۲-۵۳. خاقانی، مشاطه سخن: ۵۷-۷۷. شرح دیوان خاقانی: ۶۵-۸۴. شرح شادی آبادی: ۶۳-۷۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۳-۲۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۶-۳۳. مشاطه بکر سخن: ۸۱-۱۲۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۷-۱۰۰. نگارستان راهب: ۴۶-۶۶. نمی ازیمی: ۱۸۹-۲۲۶.

### قصیده چهارم:

سریر فقر تورا سرکشید به تاج رضا  
توسر به جیب هوس درکشیده ای به خطا

دیوان: س: ۱۰-۱۴. ع: ۷-۱۱. ع: ۲۲-۲۸.

شروع: آتش اندر چنگ: ۱۶۰-۱۶۴. بزم دیرینه عروس: ۱۷۳-۱۸۶. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۷-۴۱. خاقانی، مشاطه سخن: ۷۷-۹۴. ساغر بلورین: ۷۲-۱۱۷. شرح شادی آبادی: ۱۰۱-۱۰۵. شرح دیوان خاقانی: ۸۵-۱۱۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۱-۲۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۳-۴۱. گزیده ماهیار: ۱۴۲-۱۵۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۱-۱۱۵. هفت گنبد: ۶۳-۸۷.

#### قصیده پنجم:

طفلی هنوز بسته گهواره فنا  
مرد آن زمان شوی که شوی از همه جدا  
دیوان: س: ۱۵-۱۷. ع: ۱۱-۱۴. ک: ۲۸-۳۲.

شروع: آتش اندر چنگ: ۱۶۴-۱۷۱. برگزیده ای از دیوان خاقانی: ۶۳-۸۳. بزم دیرینه عروس: ۱۸۷-۱۹۴. خاقانی، مشاطه سخن: ۹۴-۱۰۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۰۵-۱۱۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۰-۴۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۰-۳۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۱-۴۶. گزیده اشرف زاده: ۲۸-۳۶. گزیده ثروت: ۳۳-۴۳. گزیده سجادی (۱): ۱۱۵-۱۲۳. گزیده سجادی (۲): ۹۴-۹۹. مرثیه خوان مداین: ۱۸-۲۸. مشاطه بکر سخن: ۱۴۹-۱۷۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۶-۱۲۴. نمی ازیمی: ۲۲۷-۲۴۹.

#### قصیده ششم:

نیست اقلیم سخن را بهتر از من پادشا  
در جهان ملک سخن راندن مسلم شد مرا  
دیوان: س: ۱۷-۱۹. ع: ۱۸ و ۱۹. ک: ۳۲-۳۴.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۱۵-۲۱۹. ارمغان صبح (۱): ۱۱۹-۱۲۳. ارمغان صبح (۲): ۱۹۹-۲۰۳. خاقانی، مشاطه سخن: ۱۰۳-۱۱۲. خاقانی شروانی: ۱۰۸-۱۱۱. ختم الغرایب: ۲۷-۲۹. سراج آوا و رنگ: ۲۸-۳۷. سحر بیان: ۲۴۴-۲۴۸. شاعر صبح: ۲۵۳-۲۵۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۱۷-۱۲۷. شرح شادی آبادی: ۹۸-۱۰۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۴-۵۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۶-۳۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۶-۵۲. گزیده سجادی (۱): ۱۲۳-۱۲۹. گزیده سجادی (۲): ۹۹-۱۰۳. گزیده ماهیار: ۵۰-۵۵. گزیده اشعار خاقانی: ۲۵-۲۹. مرثیه خوان مداین: ۲۹-۳۵. مشاطه بکر سخن: ۱۲۳-۱۴۸. نسیم صبح: ۲۲۸-۲۳۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۵-۱۳۱. نگارستان راهب: ۶۷-۸۱.

#### قصیده هفتم:

از سر زلف تو بویی سر به مهر آمد به ما  
جان به استقبال شد کای مهد جان هاتا کجا

دیوان: س: ۱۹-۲۳. ع: ۲۵-۳۰. ک: ۳۴-۴۰.

شروع: خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۵۴-۶۱. ختم الغریب: ۸۴-۹۰. ساغر بلورین: ۱۱۸-۱۷۱.  
شرح دیوان خاقانی: ۱۲۹-۱۵۵. شرح شادی آبادی: ۱۱۴-۱۱۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۷۲-۷۹.  
شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۰-۴۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۲-۶۴. نقد و شرح قصاید  
خاقانی: ۱۳۲-۱۴۷. نمی ازیمی: ۲۵۱-۲۹۸.

### قصیده هشتم:

فلک کز وتر است از خط ترسا مرا دارد مسلسل راهب آسا  
دیوان: س: ۲۳-۲۸. ع: ۱۹-۲۵. ک: ۴۰-۴۴.

شروع: آتش اندر چنگ: ۷۵-۹۹. ارمغان صبح (۱): ۲۴۰-۲۴۹. ارمغان صبح (۲): ۱۸۹-۱۹۸.  
خارخار بند و زندان (شرح مشکلات خاقانی، دفتر دوم). خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۶۲-۷۸.  
خاقانی شروانی: ۱۷۶-۱۸۴. خاقانی، مَسَّاطَه سَخَن: ۱۱۲-۱۲۰. خاقانی و آندرونیکوس کومنه نوس:  
۱۱۱-۱۱۸. ختم الغریب: ۸۲ و ۸۳. دیدار با کعبه جان: ۲۳-۱۲۰. سوزن عیسی (گزارش جامه ترسایی  
خاقانی). شاعر صبح: ۲۵۷-۲۶۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۵۷-۱۹۰. شرح شادی آبادی: ۸۰-۹۷. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۵۷-۶۴. شرح شیخ آذری طوسی (در کتاب جواهر الاسرار): ۱۹۳-۲۰۷. رک:  
محمّدی فشارکی، ۱۳۸۶: ۲۱۷-۲۵۶. شرح قصاید خاقانی ۱: ۱۹-۱۲۱. شرح قصاید خاقانی شروانی:  
۵۰-۶۲. شرح قصیده ترسائییه خاقانی (۱۳۴۸). شرح قصیده مسیحیه خاقانی: ۲۴۴-۳۶۰. قصیده  
حبسیه خاقانی: ۱۲۱-۱۹۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۶۵-۷۵. گزیده اشرف زاده: ۶۷-۸۱.  
گزیده ثروت: ۱۱-۲۲. گزیده سجادی (۱): ۱۲۹-۱۴۵. گزیده سجادی (۲): ۱۰۳-۱۱۳. گزیده سرمدی:  
۱۳-۱. گزیده ماهیان: ۵۶-۶۷. مالک ملک سخن: ۳۰۷-۴۵۳. مرثیه خوان مداین: ۳۶-۵۵. نظم ۳  
بخش ۱ (خاقانی): ۱۳۱-۱۵۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۴۸-۱۶۳.

### قصیده نهم:

مگر به ساحت گیتی نماند بوی وفا که هیچ آنس نیامد ز هیچ انس مرا  
دیوان: س: ۲۹-۳۱. ع: ۳۰-۳۳. ک: ۴۴-۴۸.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۱۹-۲۲۴. ارمغان صبح (۱): ۲۵۰-۲۵۳. ارمغان صبح (۲): ۱۸۶-۱۸۹.  
خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۷۹-۸۹. خاقانی، مَسَّاطَه سَخَن: ۱۲۰-۱۲۴. ساغر بلورین: ۱۷۲-  
۲۰۱. شاعر صبح: ۲۶۳-۲۶۸. شرح دیوان خاقانی: ۱۹۱-۲۰۳. شرح شادی آبادی: ۱۰۹-۱۱۳. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۸۰-۸۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۳-۶۸. گزارش دشواری های دیوان  
خاقانی: ۷۵-۷۸. گزیده اشرف زاده: ۵۴-۵۹. گزیده ثروت: ۸۵-۹۶. گزیده سجادی (۱): ۱۴۶-۱۵۶.

گزیده سجدی (۲): ۱۱۴-۱۲۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۶۴-۱۷۱.

#### قصیده دهم:

صبح است کمانکش اختران را آتش زده آب پیکران را  
دیوان: س: ۳۱-۳۵. ع: ۳۳-۳۸. ک: ۴۸-۵۱.

شروح: ارمغان صبح (۱): ۲۵۴-۲۵۸. ارمغان صبح (۲): ۱۳۴ و ۱۳۵. خاقانی شروانی: ۱۱۱-۱۱۳. خاقانی، مشاطه سخن: ۱۲۴-۱۲۷. ختم الغرایب: ۴۹-۵۱. شرح دیوان خاقانی: ۲۰۵-۲۰۹. شرح شادی آبادی: ۷۱-۷۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۶۵-۷۱. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۹-۷۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۷۸-۸۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۷۲-۱۸۲.

#### قصیده یازدهم:

عشق بیفشرد پای بر نمط کبریا برد به دست نخست هستی ما را ز ما  
دیوان: س: ۳۵-۳۹. ع: ۳۸-۴۲. ک: ۵۲-۵۸.

شروح: خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۹۰-۹۸. خاقانی، مشاطه سخن: ۱۲۷-۱۳۳. ساغر بلورین: ۲۰۲-۲۴۷. شاعر صبح: ۲۶۸-۲۷۲. شرح دیوان خاقانی: ۲۲۱-۲۳۲. شرح شادی آبادی: ۱۰۶-۱۰۸. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۷-۵۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۸-۸۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۸۷-۹۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۸۳-۱۹۳.

#### قصیده دوازدهم:

جام می تا خط بغداد ده ای یار مرا باز هم در خط بغداد فکن بار مرا  
دیوان: س: ۳۹-۴۱. ع: ۶۹۷ و ۶۹۸. ک: ۵۹-۶۱.

شروح: برگزیده و شرح: ۲۶-۳۱. خاقانی، مشاطه سخن: ۱۳۳-۱۳۷. سراجیه آوا و رنگ: ۳۸-۴۸. شرح دیوان خاقانی: ۲۳۳-۲۳۷. شعر خاقانی: ۲۶۸-۲۷۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۷-۸۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۹۲-۹۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۹۴-۱۹۹.

#### قصیده سیزدهم:

زد نفس سربه مهر صبح ملمع نقاب خیمه روحانیان کرد معبر طناب  
دیوان: س: ۴۱-۴۵. ع: ۴۲-۴۵. ک: ۶۲-۶۶.

شروح: آتش اندر چنگ: ۱۰۱-۱۲۵. ارمغان صبح (۱): ۲۵۹-۲۶۶. ارمغان صبح (۲): ۱۴۶-۱۵۴. بزم دیرینه عروس: ۱۹۴-۲۱۵. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۹۹-۱۱۳. خاقانی شروانی: ۱۱۴-۱۲۲.

خاقانی، مَشاطَه سخن: ۱۳۷-۱۴۹. ختم الغریب: ۳۹ و ۴۰. شاعر صبح: ۲۷۲-۲۸۲. شرح دیوان خاقانی: ۲۳۹-۲۵۴. شرح شادی آبادی: ۱۵۳-۱۶۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۸۴-۸۸. شرح قصاید خاقانی ۱: ۱۲۵-۲۰۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۰-۹۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۹۵-۹۸. گزیده اشرف زاده: ۱۱۲-۱۲۶. گزیده ثروت: ۹۷-۱۱۲. گزیده سجادی (۱): ۱۵۶-۱۷۳. گزیده سجادی (۲): ۱۲۱-۱۳۲. گزیده ماهیان: ۶۸-۷۷. مرثیه خوان مداین: ۵۷-۶۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۰۰-۲۱۲. هدیه جان: ۴۷-۷۵.

#### قصیده چهاردهم:

جبهه زرزین نمود چهره صبح از نقاب  
عطسه شب گشت، صبح؛ عطسه صبح، آفتاب  
دیوان: س: ۴۵-۴۹. ع: ۴۵-۴۹. ک: ۶۸-۴۹.

شروح: خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۱۴-۱۲۰. خاقانی، مَشاطَه سخن: ۱۴۹-۱۵۵. ختم الغریب: ۳۳ و ۳۴. شرح دیوان خاقانی: ۲۵۵-۲۷۲. شرح شادی آبادی: ۱۶۱-۱۷۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۸۹-۹۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۹-۱۱۰. شرح کلیدی: ۱۱-۴۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۹۹-۱۰۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۱۳-۲۲۶.

#### قصیده پانزدهم:

مراز هاتف همت رسد به گوش خطاب  
کزین رواق طنینی که می رود درباب  
دیوان: س: ۴۹-۵۶. ع: ۴۹-۵۷. ک: ۷۴-۸۴.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۲۷۳-۳۰۱. شرح شادی آبادی: ۱۲۳-۱۵۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۹۶-۱۰۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۱۱-۱۲۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۰۴-۱۲۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۲۷-۲۴۹.

#### قصیده شانزدهم:

راه نفسم بسته شد از آه جگر تاب  
کوهم نفسی تا نفسی رانم ازین باب  
دیوان: س: ۵۶-۵۸. ع: ۵۷-۶۰. ک: ۸۴-۸۸.

شروح: ارمغان صبح (۱): ۱۵۰-۱۵۶. ارمغان صبح (۲): ۱۸۰-۱۸۴. خاقانی، مَشاطَه سخن: ۱۵۵-۱۶۳. سحر بیان: ۱۷۳-۱۷۸. سراچه آوا و رنگ: ۴۹-۶۳. شرح دیوان خاقانی: ۳۰۳-۳۱۲. شرح شادی آبادی: ۱۲۰-۱۲۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۲۷-۱۳۲. شرح کلیدی: ۴۳-۵۴. شعر خاقانی: ۲۶۶-۲۶۸. شهربندان بلا: ۳۹-۶۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۲۳ و ۱۲۴. گزیده اشرف زاده: ۱۵۴-۱۶۰. گزیده سردی: ۱۵-۳۰. مرثیه خوان مداین: ۷۰-۷۷. مَشاطَه بکر سخن: ۱۷۶-۲۰۲. نسیم صبح: ۱۳۹-۱۳۹.

۱۵۴. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۶۶-۷۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۵۰-۲۵۷. نگارستان راهب: ۹۴-۱۰۸. نمی ازیمی: ۲۹۹-۳۲۲.

### قصیده هفدهم:

ای عارض چوماه تورا چاکر آفتاب      یک بنده توماه سزد دیگر آفتاب  
دیوان: س: ۵۸-۶۰. ع: ۶۰ و ۶۱. ک: ۸۸-۹۰.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۳۱۳-۳۱۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۹۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۳۳-۱۳۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۲۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۵۸-۲۶۱.

### قصیده هجدهم:

راحت از راه دل چنان برخاست      که دل اکنون ز بند جان برخاست  
دیوان: س: ۶۰-۶۲. ع: ۷۱-۷۳. ک: ۹۱-۹۳.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۲۴. برگزیده ای از دیوان خاقانی: ۱۷۴-۱۸۰. برگزیده و شرح: ۳۲-۳۶. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۲۱-۱۲۶. سراج آوا و رنگ: ۶۴-۷۵. شاعر صبح: ۲۸۳ و ۲۸۴. شرح دیوان خاقانی: ۳۱۷-۳۲۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۲۵-۱۲۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۳۷-۱۴۲. شعر خاقانی: ۳۰۶-۳۰۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۲۵-۱۲۹. گزیده اشرف زاده: ۶۰-۶۶. گزیده ثروت: ۴۵-۵۳. گزیده سجادی (۱): ۱۸۳-۱۸۷. گزیده سجادی (۲): ۱۳۷-۱۴۰. مرثیه خوان مداین: ۷۸-۸۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۶۲-۲۶۷.

### قصیده نوزدهم:

قلم بخت من شکسته سراسر است      موی در سر ز طالع هنر است  
دیوان: س: ۶۲-۶۸. ع: ۶۵-۷۱. ک: ۱۰۶-۱۱۱.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۲۴ و ۲۲۵. ارمغان صبح (۱): ۱۸۶-۱۹۹. ارمغان صبح (۲): ۱۶۰-۱۶۷. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۲۷-۱۳۵. خاقانی شروانی: ۱۲۲-۱۲۶. شرح دیوان خاقانی: ۳۲۳-۳۳۹. شرح شادی آبادی: ۱۷۱-۱۸۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۱۰-۱۱۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۴۳-۱۵۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۳۷-۱۴۷. گزیده اشرف زاده: ۱۰۳-۱۱۱. گزیده ثروت: ۱۱۳-۱۳۳. گزیده سجادی (۱): ۱۷۴-۱۸۲. گزیده سجادی (۲): ۱۳۲-۱۳۷. مشاطه بکر سخن: ۲۰۳-۲۴۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۶۸-۲۸۰. نگارستان راهب: ۱۱۰-۱۳۵. نمی ازیمی: ۳۲۳-۳۶۴.



### قصیده بیستم:

دل روی مراد از آن ندیدست      کز اهل دلی نشان ندیدست  
دیوان: س: ۶۸-۷۲. ع: ۷۳-۷۷. ک: ۱۱۵-۱۱۸.

شروح: ختم الغریب: ۷۷ و ۷۸. شرح دیوان خاقانی: ۳۴۱-۳۴۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۲۳ و ۱۲۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۵۶-۱۶۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۵۴-۱۵۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۸۱-۲۸۹.

### قصیده بیست و یکم:

این پرده کاسمان جلال آستان اوست      ابری است کآفتاب شرف در عنان اوست  
دیوان: س: ۷۲-۷۴. ع: ۷۷-۷۹. ک: ۱۱۹-۱۲۱.

شروح: ختم الغریب: ۹۴ و ۹۵. شرح دیوان خاقانی: ۳۵۱-۳۵۵. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۳۲ و ۱۳۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۶۵-۱۶۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۵۸-۱۶۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۹۰-۲۹۶.

### قصیده بیست و دوم:

دل صید زلف اوست به خون در نکوتر است      و آن صید کان اوست نگون سر نکوتر است  
دیوان: س: ۷۴-۷۸. ع: ۶۱-۶۵. ک: ۱۰۰-۱۰۵.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۳۵۷-۳۶۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۲۸-۱۳۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۷۰-۱۷۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۳۲-۱۳۷. مَشَاطَةُ بَکْرِ سَخْن: ۲۴۹-۲۷۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۲۹۷-۳۰۷. نگارستان راهب: ۱۳۶-۱۴۸.

### قصیده بیست و سوم:

شهری به فتنه شد که فلانی از آن ماست      ما عشق باز صادق و او عشق دان ماست  
دیوان: س: ۷۸-۸۱. ع: ۷۹-۸۲. ک: ۹۳-۹۷.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۳۷۱-۳۷۷. شعر خاقانی: ۲۲۶ و ۲۲۷. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۳۴-۱۳۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۷۸-۱۸۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۲۹ و ۱۳۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۰۸-۳۱۶.

### قصیده بیست و چهارم:

صبح تا آستین برافشاندهست      دامن عنبر تر افشاندهست

دیوان: س: ۸۱-۸۳. ع: ۸۲-۸۴. ک: ۱۱۳-۱۱۵.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۳۷۹-۳۸۳. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۳۱. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۸۴-۱۸۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۵۱-۱۵۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۱۷-۳۲۱.

#### قصیده بیست و پنجم:

نه به دولت نظری خواهم داشت      نه ز سلوت اثری خواهم داشت  
دیوان: س: ۸۳ و ۸۴. ع: ۸۴ و ۸۵. ک: ۱۲۲ و ۱۲۳.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۳۸۵-۳۸۸. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۱۹-۱۲۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۸۹-۱۹۲. شعر خاقانی: ۲۸۲ و ۲۸۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۶۰-۱۶۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۲۲-۳۲۵.

#### قصیده بیست و هشتم:

طبع کافی که عسکر هنراست      چون نی عسکری همه شکر است  
دیوان: س: ۸۵ و ۸۶. ع: ۸۶ و ۸۷. ک: ۷۱۱ و ۷۱۲. ک: ۱۱۰ و ۱۱۱.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۳۸۹-۳۹۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۹۳-۱۹۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۴۷-۱۴۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۲۶-۳۲۸.

#### قصیده بیست و نهم:

رستم و بهرام را به هم چه مصاف است      این دو خلف را به هم چه خشم و خلاف است  
دیوان: س: ۸۶ و ۸۷. ع: ۸۷ و ۸۸. ک: ۱۱۲ و ۱۱۳.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۳۹۳-۳۹۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۹۶ و ۱۹۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۵۰-۱۵۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۲۹-۳۳۱.

#### قصیده بیست و دهم:

شاه را تاج ثنا دادم نخواهم بازخواست      شه مرانانی که داد از باز می خواهد رواست  
دیوان: س: ۸۷ و ۸۸. ع: ۸۸ و ۸۹. ک: ۹۸ و ۹۹.

شروع: ارمغان صبح (۲): ۲۰۴-۲۰۶. شرح دیوان خاقانی: ۳۹۷-۴۰۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۱۹۸-۲۰۰. شعر خاقانی: ۲۶۳ و ۲۶۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۳۰-۱۳۲. نقد و شرح قصاید

خاقانی: ۳۳۲-۳۳۵.

### قصیده بیست و نهم:

شبروان در صبح صادق کعبه جان دیده‌اند  
صبح را چون محرمان کعبه عریان دیده‌اند  
دیوان: س: ۸۸-۹۵. ع: ۹۴-۱۰۱. ک: ۱۶۵-۱۷۵.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۲۶-۲۲۷. بزم دیرینه عروس: ۲۳۴-۲۷۰. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه:  
۱۳۶-۱۵۱. سراجچه آوا و رنگ: ۸-۲۷. شاعر صبح: ۲۸۴-۲۹۰. شرح دیوان خاقانی: ۴۰۱-۴۳۰. شرح  
شادی آبادی: ۲۰۰-۲۴۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۴۴-۱۵۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۰۱-  
۲۱۳. گزیده اشرف زاده: ۴۵-۵۳. مرثیه خوان مداین: ۸۴-۱۱۲. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی:  
۲۰۴-۲۲۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۳۲-۳۳۵.

### قصیده سی ام:

شبروان چورخ صبح آینه سیما بینند  
کعبه را چهره در آن آینه پیدا بینند  
دیوان: س: ۹۵-۱۰۰. ع: ۸۹-۹۴. ک: ۲۰۰-۲۰۷.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۲۷. ارمغان صبح (۱): ۱۳۰-۱۴۴. ارمغان صبح (۲): ۲۲۶-۲۳۲. برگزیده‌ای  
از دیوان خاقانی: ۹۷-۱۱۶. بزم دیرینه عروس: ۲۱۶-۲۳۴. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۵۲-  
۱۵۹. شاعر صبح: ۲۸۴-۲۹۰. شرح دیوان خاقانی: ۴۰۱-۴۳۰. شرح شادی آبادی: ۳۳۰-۳۳۴. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۱۵۵-۱۵۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۱۴-۲۲۴. کیمیای جان جان: ۹۸-  
۱۵۷. گزیده ثروت: ۲۳-۳۲. گزیده سجادی (۱): ۱۸۸-۱۹۴. گزیده سجادی (۲): ۱۴۰-۱۴۴. گزارش  
دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۴۰-۲۴۸. نسیم صبح: ۱۲۰-۱۲۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۳۲-  
۳۳۵.

### قصیده سی و یکم:

مقصد اینجاست ندای طلب اینجا شنوند  
بختیان راز جرس صبحدم آوا شنوند  
دیوان: س: ۱۰۰-۱۰۴. ع: ۱۰۱-۱۰۵. ک: ۲۰۸-۲۱۳.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۲۷ و ۲۲۸. بزم دیرینه عروس: ۲۷۱-۲۹۵. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه:  
۱۶۰-۱۶۶. شاعر صبح: ۲۹۰-۲۹۴. شرح دیوان خاقانی: ۴۴۹-۴۶۲. شرح عبدالوهاب معموری:  
۱۳۸-۱۴۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۲۵-۲۳۳. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۴۸-  
۲۵۲. گزیده سجادی (۱): ۱۹۴-۲۰۲. گزیده سجادی (۲): ۱۴۴-۱۴۹. نسیم صبح: ۱۲۰-۱۲۸. نقد و  
شرح قصاید خاقانی: ۳۷۲-۳۸۴.

### قصیده سی و دوم:

به فلک تخته در ندوخته‌اند چشم خورشید برند و خسته‌اند  
دیوان: س: ۱۰۴ و ۱۰۵. ع: ۱۰۹-۱۱۱. ک: ۱۴۸ و ۱۴۹.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۴۶۳-۴۶۵. شرح شادی آبادی: ۱۸۱-۱۸۳. شرح قصاید خاقانی شروانی:  
۲۳۴-۲۳۶. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۱۸۲ و ۱۸۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۸۵-۳۸۷.

### قصیده سی و سوم:

صبح خیزان کاستین بر آسمان افشانده‌اند پای کوبان دست همت بر جهان افشانده‌اند  
دیوان: س: ۱۰۵-۱۱۱. ع: ۱۱۳-۱۱۹. ک: ۱۵۶-۱۶۵.

شروح: ختم الغرایب: ۵۶-۶۵. سحر بیان: ۲۶۷-۲۷۰. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۸۴-۱۹۱.  
شرح دیوان خاقانی: ۴۶۷-۴۹۰. شرح شادی آبادی: ۱۸۴-۱۹۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۶۹-  
۱۷۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۳۷-۲۵۰. کیمیای جان جان: ۲۸-۹۷. گزارش دشواری‌های  
دیوان خاقانی: ۱۹۳-۲۰۴. نسیم صبح: ۲۶۶-۲۶۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۸۸-۴۰۶. نمی از  
یمی: ۳۶۵-۴۲۷.

### قصیده سی و چهارم:

صبح خیزان کز دو عالم خلوتی بر ساختند مجلسی بر یاد عید از خلد خوش تر ساختند  
دیوان: س: ۱۱۱-۱۱۶. ع: ۱۱۹-۱۲۵. ک: ۱۷۵-۱۸۳.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۴۹۱-۵۱۲. شرح شادی آبادی: ۲۵۷-۲۷۴. شرح عبدالوهاب معموری:  
۱۹۷-۲۱۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۵۰-۲۶۱. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۲۰-۲۳۰.  
نقد و شرح قصاید خاقانی: ۳۸۸-۴۰۶.

### قصیده سی و پنجم:

می و مشک است که با صبح بر آمیخته‌اند یا به هم زلف و لب یار در آمیخته‌اند  
دیوان: س: ۱۱۶-۱۲۰. ع: ۱۳۱-۱۳۶. ک: ۱۴۹-۱۵۶.

شروح: ختم الغرایب: ۱۱۰. شرح دیوان خاقانی: ۵۱۳-۵۳۰. شرح شادی آبادی: ۳۳۰-۳۳۴. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۲۱۳-۲۲۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۶۲-۲۷۱. گزارش دشواری‌های دیوان  
خاقانی: ۱۸۳-۱۹۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۴۲۵-۴۴۰.

### قصیده سی و ششم:

صفتی است حسن او را که به وهم درنیاید      روشی است عشق او را که به گفت برنیاید  
دیوان: س: ۱۲-۱۲۲. ع: ۱۵۱ و ۱۵۲. ک: ۲۲۳-۲۲۵.

شروح: ختم الغرایب: ۹۱ و ۹۲. شرح دیوان خاقانی: ۵۳۱-۵۳۴. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۲۳. شرح  
قصاید خاقانی شروانی: ۲۷۲-۲۷۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۴۴۱-۴۴۶.

#### قصیده سی و هفتم:

صبح چون زلف شب براندازد      مرغ صبح از طرب پراندازد  
دیوان: س: ۱۲۲-۱۲۶. ع: ۱۳۶-۱۴۰. ک: ۱۳۲-۱۳۵.

شروح: ختم الغرایب: ۱۰۴-۱۰۶. خاقانی شروانی: ۱۲۶-۱۳۱. شرح دیوان خاقانی: ۵۳۵-۵۴۶. شرح  
شادی آبادی: ۲۴۷-۲۵۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۵۳ و ۱۵۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۲۷۴-  
۲۸۵. شعر خاقانی: ۲۴۳ و ۲۴۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۶۷-۱۷۳. نسیم صبح: ۴۳-  
۵۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۴۴۷-۴۵۶.

#### قصیده سی و هشتم:

مرا صبحدم شاهد جان نماید      دم عاشق و بوی جانان نماید  
دیوان: س: ۱۲۷-۱۳۲. ع: ۱۲۵-۱۳۱. ک: ۲۱۸-۲۲۳.

شروح: خاقانی شروانی: ۱۴۲-۱۴۶. ختم الغرایب: ۷۵-۷۷. شاعر صبح: ۲۹۴-۲۹۸. شرح دیوان  
خاقانی: ۵۴۷-۵۶۴. شرح شادی آبادی: ۳۲۳-۳۲۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۶۲-۱۶۸. شرح  
قصاید خاقانی شروانی: ۲۸۶-۲۹۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۲۵۸-۲۶۷. نقد و شرح  
قصاید خاقانی: ۴۵۷-۴۷۰.

#### قصیده سی و نهم:

رخسار صبح پرده به عمد برافکند      راز دل زمانه به صحرا برافکند  
دیوان: س: ۱۳۳-۱۴۰. ع: ۱۴۰-۱۴۸. ک: ۱۸۹-۲۰۰.

شروح: برگزیده ای از دیوان خاقانی: ۱۳۹-۱۷۳. خاقانی شروانی: ۱۳۶-۱۴۲. ختم الغرایب: ۴۳-۴۹.  
ارمغان صبح (۱): ۱۵۷۰-۱۷۳. ارمغان صبح (۲): ۱۳۵-۱۳۶. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه:  
۱۹۸-۲۱۱. رخسار صبح (گزارش چاهه ای از خاقانی شروانی). شرح دیوان خاقانی: ۵۶۵-۵۹۵. شرح  
شادی آبادی: ۲۷۵-۳۰۵. شرح عبدالوهاب معموری: ۱۷۹-۱۹۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۰۰-  
۳۱۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۲۳۳-۲۴۰. گزیده ثروت: ۵۵-۷۲. گزیده سجادی (۱):

۲۰۳-۲۱۴. گزیده سجادی (۲): ۱۴۹-۱۵۶. گزیده ماهیان: ۹۳-۹۷. مرثیه خوان مداین: ۱۲۲-۱۴۹.  
نسیم صبح: ۱۲۰-۱۲۸. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۱۵۴-۱۷۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۴۷۱-۴۹۵.

#### قصیده چهلیم:

الصبح ای دل که جان خواهم فشانند دست مستی بر جهان خواهم فشانند  
دیوان: س: ۱۴۰-۱۴۳. ع: ۱۰۶-۱۰۸. ک: ۱۴۵-۱۴۷.

شروح: سراج آوا و رنگ: ۷۶-۸۷. شرح دیوان خاقانی: ۵۹۷-۶۰۵. شرح عبدالوهاب معموری:  
۱۷۶-۱۷۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۱۶-۳۲۲. شعر خاقانی: ۲۶۳. گزارش دشواری های دیوان  
خاقانی: ۱۷۹-۱۸۲. گزیده سجادی (۱): ۲۲۹-۲۳۳. گزیده سجادی (۲): ۱۶۵-۱۶۷. نقد و شرح  
قصاید خاقانی: ۴۹۶-۵۰۲.

#### قصیده چهل و یکم:

جام طرب کش که صبح کام برآمد خنده صبح از دهان جام برآمد  
دیوان: س: ۱۴۳-۱۴۷. ع: ۱۷۶-۱۸۰. ک: ۱۳۹-۱۴۵.

شروح: شاعر صبح: ۲۹۸-۳۰۰. شرح دیوان خاقانی: ۶۰۷-۶۱۸. شرح شادی آبادی: ۳۱۷-۳۲۲. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۲۲۴-۲۳۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۲۳-۳۳۱. شعر خاقانی: ۲۰۴ و ۲۰۵.  
گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۷۵-۱۷۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۰۳-۵۱۱.

#### قصیده چهل و دوم:

صبح چو کام قنینه خنده برآورد کام قنینه چو صبح لعل ترآورد  
دیوان: س: ۱۴۷-۱۴۹. ع: ۱۷۴-۱۷۶. ک: ۱۳۰-۱۳۲.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۶۱۹-۶۲۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۳۲-۳۳۵. گزارش دشواری های  
دیوان خاقانی: ۱۶۶-۱۶۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۱۲-۵۱۵.

#### قصیده چهل و سوم:

بانوی تاجدار مرا طوق دار کرد طوق مرا چو تاج فلک آشکار کرد  
دیوان: س: ۱۴۹-۱۵۳. ع: ۱۵۲-۱۵۶. ک: ۱۲۵-۱۳۰.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۶۲۵-۶۳۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۳۶-۲۴۱. شرح قصاید خاقانی  
شروانی: ۳۳۶-۳۴۲. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۱۶۴-۱۶۵. نقد و شرح قصاید خاقانی:  
۵۱۶-۵۲۲.

### قصیده چهل و چهارم:

چه سبب سوی خراسان شدنم نگذارند      عندهلیم به گلستان شدنم نگذارند  
دیوان: س: ۱۵۳-۱۵۵. ع: ۱۴۸-۱۵۰. ک: ۱۸۳-۱۸۷.

شروح: ارمغان صبح (۱): ۲۰۰-۲۰۵. ارمغان صبح (۲): ۱۶۸-۱۷۱. برگزیده‌ای از دیوان خاقانی: ۱۸۱-۱۹۴. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۶۷-۱۷۰. خاقانی شروانی: ۱۳۴-۱۳۶. شاعر صبح: ۳۰۰-۳۰۲. شرح دیوان خاقانی: ۶۳۳-۶۴۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۴۶-۲۴۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۴۳-۳۴۸. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۳۰-۲۳۲. گزیده سجادی (۱): ۲۱۴-۲۱۷. گزیده سجادی (۲): ۱۵۶-۱۵۸. گزیده ماهیان: ۸۸-۹۲. مرثیه خوان مداین: ۱۱۳-۱۲۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۱۶-۵۲۲.

### قصیده چهل و پنجم:

آن مصر مملکت که تو دیدی خراب شد      و آن نیل مکرمت که شنیدی سراب شد  
دیوان: س: ۱۵۵-۱۵۸. ع: ۱۵۶-۱۵۸. ک: ۱۳۶-۱۳۹.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۲۸. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۷۱-۱۷۵. خاقانی شروانی: ۱۳۱-۱۳۴. شاعر صبح: ۳۰۲-۳۰۵. شرح دیوان خاقانی: ۶۴۳-۶۴۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۴۹-۳۵۴. شهربندان بلا: ۶۷-۹۴. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۱۷۳-۱۷۵. گزیده اشرف زاده: ۱۶۱-۱۶۹. گزیده سجادی (۱): ۲۲۴-۲۲۸. گزیده سجادی (۲): ۱۶۲-۱۶۴. گزیده ماهیان: ۸۱-۸۶. گزیده اشعار خاقانی: ۳۰-۳۵. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۱۲-۲۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۳۱-۵۳۸.

### قصیده چهل و ششم:

صبحگاهی سرخوناب جگر بگشاید      ژالهُ صبحدم از نرگس تر بگشاید  
دیوان: س: ۱۵۸-۱۶۲. ع: ۱۵۸-۱۶۳. ک: ۲۳۴-۲۴۱.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۲۹ و ۲۳۰. ارمغان صبح (۱): ۱۷۴-۱۸۵. ارمغان صبح (۲): ۲۳۵-۲۴۶. برگزیده‌ای از دیوان خاقانی: ۸۴-۹۶. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۷۶-۱۸۳. خاقانی شروانی: ۱۴۶-۱۴۹. شاعر صبح: ۳۰۵-۳۰۹. شرح دیوان خاقانی: ۶۵۱-۶۶۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۵۴-۳۶۴. شرح قصاید خاقانی ۲: ۱۹-۱۱۵. شعر خاقانی: ۲۸۵-۲۸۹. شهربندان بلا: ۹۷-۱۴۶. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۷۴-۲۷۸. گزیده اشرف زاده: ۱۴۵-۱۵۳. گزیده سجادی (۱): ۲۱۸-۲۲۴. گزیده سجادی (۲): ۱۵۸-۱۶۲. گزیده ماهیان: ۱۰۷-۱۱۰. گزیده اشعار خاقانی: ۴۴ و ۴۵. مرثیه خوان مداین: ۱۵۰-۱۶۷. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۳۵-۵۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۳۹-۵۵۲.

### قصیده چهل و هفتم:

حاصل عمر چه دارید خبر باز دهید  
مایه جانی است از وام نظر باز دهید  
دیوان: س: ۱۶۲-۱۶۶. ع: ۱۶۳-۱۶۷. ک: ۲۲۷-۲۳۲.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۰ و ۲۳۱. سحر بیان: ۱۵۰-۱۶۴. شرح دیوان خاقانی: ۶۶۷-۶۷۸. شرح  
قصاید خاقانی شروانی: ۳۶۵-۳۷۲. شهر بندان بلا: ۱۴۹-۱۸۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی:  
۲۶۸-۲۷۳. نسیم صبح: ۹۶-۱۱۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۵۳-۵۶۲.

### قصیده چهل و هشتم:

بیدقی مدح شاه می گوید  
کوکبی وصف ماه می گوید  
دیوان: س: ۱۶۶ و ۱۶۷. ع: ۱۶۷ و ۱۶۸. ک: ۲۲۶ و ۲۲۷.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۶۷۹-۶۸۱. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۷۳-۳۷۵. گزارش  
دشواری های دیوان خاقانی: ۲۶۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۶۳-۵۶۵.

### قصیده چهل و نهم:

دل ز راحت نشان نخواهد داد  
غم خلاصی به جان نخواهد داد  
دیوان: س: ۱۶۷ و ۱۶۸. ع: ۱۶۸ و ۱۶۹. ک: ۱۲۴-۱۲۵.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۶۸۳-۶۸۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۷۶-۳۷۸. گزارش  
دشواری های دیوان خاقانی: ۱۶۲ و ۱۶۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۶۶-۵۶۸.

### قصیده پنجاهم:

سرچه سنجد که هوش می بشود  
تن چه ارزد که توش می بشود  
دیوان: س: ۱۶۸ و ۱۶۹. ع: ۱۶۹ و ۱۷۰. ک: ۲۱۷.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۶۸۷-۶۸۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۷۹ و ۳۸۰. گزارش  
دشواری های دیوان خاقانی: ۲۵۷ و ۲۵۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۶۹ و ۵۷۰.

### قصیده پنجاه و یکم:

از همه عالم کران خواهم گزید  
عشق دلجویی به جان خواهم گزید  
دیوان: س: ۱۶۹-۱۷۱. ع: ۱۷۰-۱۷۲.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۷۴۷-۷۵۴. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۴۲. شرح قصاید خاقانی



شروانی: ۳۸۵-۳۸۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۷۱-۵۷۵.

#### قصیده پنجاه و دوم:

چشم بر پرده امل منهد | جرم بر کرده ازل منهد  
دیوان: س: ۱۷۱-۱۷۳. ع: ۱۷۲-۱۷۴. ک: ۲۳۲ و ۲۳۳.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۱۶-۲۳۲. سراچه آوا و رنگ: ۸۸-۹۶. شرح دیوان خاقانی: ۷۵۵-۷۶۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۵۰-۲۵۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۸۶-۳۸۹. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۷۳ و ۲۷۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۷۶-۵۷۹.

#### قصیده پنجاه و سوم:

غصه بر هر دلی که کار کند | آب چشم آتشین نثار کند  
دیوان: س: ۱۷۳ و ۱۷۴. ع: ۱۰۹. ک: ۱۸۷-۱۸۸.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۷۶۳-۷۶۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۹۰ و ۳۹۱. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۳۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۸۰-۵۸۱.

#### قصیده پنجاه و چهارم:

مشتی خسیس ریزه که اهل سخن نیند | با من قران کنند و قرینان من نیند  
دیوان: س: ۱۷۴-۱۷۶. ع: ۱۱۱-۱۱۳. ک: ۲۱۴-۲۱۶.

شروع: خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۱۹۲-۱۹۷. ساغر بلورین: ۲۴-۳۹. شرح دیوان خاقانی: ۷۶۵-۷۷۴. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۵۴ و ۲۵۵. شرح کلیدی: ۵۵-۶۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۹۲-۳۹۶. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۵۳-۲۵۷. گزیده سرمدی: ۳۳-۴۶. نظم ۳ بخش (خاقانی): ۱۰۵-۱۱۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۸۲-۵۸۶. نگارستان راهب: ۱۴۹-۱۵۶.

#### قصیده پنجاه و پنجم:

ای پرده معظم بانوی روزگار | ای پیش آفتاب کرم ابر سایه دار  
دیوان: س: ۱۷۶-۱۷۸. ع: ۱۸۱-۱۸۳. ک: ۲۴۲-۲۴۵.

شروع: ختم الغریب: ۸۰ و ۸۱. شرح دیوان خاقانی: ۷۷۵-۷۸۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۲۹۹ و ۳۰۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۳۹۷-۴۰۲.

گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۲۷۹ و ۲۸۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۸۶-۵۹۳.

### قصیده پنجاه و هشتم:

هین که به میدان حسن رخس درافکند یار      بیش بهاترز جان نعل بهایی بیار  
دیوان: س: ۱۷۸-۱۸۱. ع: ۱۹۵-۱۹۶. ک: ۲۴۶-۲۵۱.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۷۸۳-۷۹۸. شرح شادی آبادی: ۳۴۶-۳۴۹. شرح عبدالوهاب معموری:  
۲۷۲-۲۷۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۰۳-۴۰۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۲۸۰ و ۲۸۴.  
نقد و شرح قصاید خاقانی: ۵۹۴-۶۰۳.

### قصیده پنجاه و نهم:

صبح ز مشرق چو کرد بیرق روز آشکار      خنده زد اندر هوا بیرق او برق وار  
دیوان: س: ۱۸۲-۱۸۶. ع: ۱۸۳-۱۸۷. ک: ۲۵۱-۲۵۶.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۷۹۹-۸۱۵. شرح شادی آبادی: ۳۴۰-۳۴۵. شرح عبدالوهاب معموری:  
۲۷۷-۲۸۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۱۰-۴۱۸. شرح کلیدی: ۶۷-۸۵. شعر خاقانی: ۲۲۹ و ۲۳۰.  
گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۲۸۴-۲۸۹. گزیده سرمدی: ۴۹-۷۳. نقد و شرح قصاید خاقانی:  
۶۰۴-۶۱۴.

### قصیده پنجاه و دهم:

چون آه عاشق آمد صبح آتش معنبر      سیماب آتشین زد در بادبان اخضر  
دیوان: س: ۱۸۶-۱۹۰. ع: ۱۸۷-۱۹۵. ک: ۲۶۷-۲۷۳.

شروع: ختم الغرایب: ۳۶-۳۸. شرح دیوان خاقانی: ۸۱۷-۸۳۵. شرح شادی آبادی: ۳۵۰-۳۵۸. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۲۸۱-۲۹۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۱۹-۴۲۷. گزارش دشواری های  
دیوان خاقانی: ۳۰۴-۳۱۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۱۵-۶۲۸.

### قصیده پنجاه و یازدهم:

ای عندلیب جانها! طاووس بسته زیورا!      بگشای غنچه لب بسرای غنه تر  
دیوان: س: ۱۹۰-۱۹۵. ع: ۱۸۷-۱۹۵. ک: ۲۷۳-۲۷۹.

شروع: ختم الغرایب: ۳۴-۳۸. شرح دیوان خاقانی: ۸۳۷-۸۵۶. شرح شادی آبادی: ۳۵۹-۳۶۸.  
شرح عبدالوهاب معموری: ۲۹۴-۲۹۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۲۸-۴۳۶. کیمیای جان  
جان: ۱۵۸-۲۰۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۱۲-۳۱۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۲۹-  
۶۴۱. نَمی از نَمی: ۴۲۹-۴۷۰.

### قصیده شصتم:

الصبح الصبح کامد کار النشار النشار کامد یار  
دیوان: س: ۱۹۵-۲۰۷، ع: ۱۹۹-۲۱۰، ک: ۲۵۷-۲۶۶.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۸۵۷-۹۰۰. شرح شادی آبادی: ۳۳۵-۳۳۹. شرح عبدالوهاب معموری:  
۲۵۶-۲۷۱. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۳۷-۴۵۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۲۸۹-  
۳۰۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۴۲-۶۶۶.

### قصیده شصت و یکم:

کودلی کاندگسارم بود و بس از جهان ز بوده ام خشنود و بس  
دیوان: س: ۲۰۷ و ۲۰۸، ع: ۲۱۳ و ۲۱۴، ک: ۲۸۱-۲۸۰.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۹۰۱-۹۰۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۵۹-۴۶۱. شعر خاقانی: ۱۹۷  
و ۱۹۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۱۹ و ۳۲۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۶۷-۶۶۹.

### قصیده شصت و دوم:

مرادل پیرتعلیم است و من طفل زبان دانش دم تسلیم سرعشرو سرزانو دبستانش  
دیوان: س: ۲۰۹-۲۱۵، ع: ۲۲۰-۲۲۶، ک: ۲۸۸-۲۹۷.

شروح: برگزیده ای از دیوان خاقانی: ۳۹-۶۲. شرح دیوان خاقانی: ۹۰۵-۹۴۲. شرح شادی آبادی: ۴۱۷-  
۴۷۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۸-۲۴. بزم دیرینه عروس: ۳۳۳-۳۶۹. ارمغان صبح (۱): ۱۰۶-۱۱۸.  
شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۶۲-۴۷۵. کیمیای جان جان: ۲۰۶-۲۸۷. گزارش دشواری های دیوان  
خاقانی: ۳۴۹ و ۳۶۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۷۰-۶۸۸.

### قصیده شصت و سوم:

صبح از حمایل فلک آهیخت خنجرش کیمخت کوه ادیم شد از خنجرزرش  
دیوان: س: ۲۱۵-۲۲۱، ع: ۲۲۰-۲۲۶، ک: ۲۸۸-۲۹۷.

شروح: بزم دیرینه عروس: ۲۹۵-۳۳۳. خاقانی، ستایشگر بیامبر و کعبه: ۲۱۲-۲۲۲. خاقانی شروانی:  
۱۷۴-۱۷۶. خاقانی، مشاطه سخن: ۱۶۳-۱۷۰. ختم الغریب: ۲۹-۳۳. شرح دیوان خاقانی: ۹۴۳-  
۹۶۶. شرح شادی آبادی: ۳۸۴-۴۰۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۳۰۱-۳۱۲. شرح قصاید خاقانی  
شروانی: ۴۷۶-۴۸۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۲۵ و ۳۳۲. گزیده ماهیار: ۱۵۱-۱۶۲. نظم  
۳ بخش ۱ (خاقانی): ۲۶-۳۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۶۸۹-۷۰۲.

### قصیده شصت و چهارم:

رخسار صبح را نگر از برقع زرش      کز دست شاه جامه عیدی است در برش  
دیوان: س: ۲۲۱-۲۲۷. ع: ۲۲۶-۲۳۱. ک: ۲۹۸-۳۰۶.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۹۶۷-۹۸۵. شرح شادی آبادی: ۷۵-۹۰. شرح عبدالوهاب معموری:  
۳۱۳-۳۲۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۴۸۹-۵۰۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۳۲-۳۴۱.  
نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۰۳-۷۱۹.

### قصیده شصت و پنجم:

در پرده دل آمد دامن کشان خیالش      جان شد خیال بازی در پرده وصالش  
دیوان: س: ۲۲۷-۲۳۱. س: ۲۳۱-۲۳۵. ک: ۳۰۷-۳۱۳.

شروح: ختم الغریب: ۴۰-۴۳. شرح دیوان خاقانی: ۹۸۷-۱۰۰۱. شرح شادی آبادی: ۴۰۱-۴۰۹. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۳۲۳-۳۳۱. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۰۱-۵۰۸. گزارش دشواری های  
دیوان خاقانی: ۳۴۲-۳۴۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۲۵-۷۳۶.

### قصیده شصت و ششم:

صدری که قدر کان شکند گوهر سخاش      بحری که نزل جان فکند پیکر سخاش  
دیوان: س: ۲۳۱-۲۳۴. ع: ۲۳۵-۲۳۹. ک: ۲۸۲-۲۸۷.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۰۰۳-۱۰۱۶. شرح شادی آبادی: ۴۱۰-۴۱۶. شرح عبدالوهاب معموری:  
۳۳۲-۳۳۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۰۹-۵۱۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۲۰-  
۳۲۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۳۷-۷۴۷.

### قصیده شصت و هفتم:

ز عدل شاه که زد پنج نوبه در آفاق      چهار طبع مخالف شدند جفت وفاق  
دیوان: س: ۲۳۴-۲۳۷. ع: ۲۳۹-۲۴۱. ک: ۳۲۲-۳۲۶.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۰۱۷-۱۰۲۴. شرح شادی آبادی: ۴۷۲-۴۷۵. شرح عبدالوهاب معموری:  
۳۴۱-۳۴۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۱۶-۵۲۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۶۰-۳۶۲.  
نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۴۱۸-۷۵۴.

### قصیده شصت و هشتم:

ناورد محنت است در این تنگنای خاک      محنت برای مردم و مردم برای خاک

دیوان: س: ۲۳۷-۲۳۹. ع: ۳۴۱-۳۴۳. ک: ۳۲۷-۳۳۰.

شروع: ارمغان صبح (۱): ۲۶۷-۲۷۰. ارمغان صبح (۲): ۲۰۶-۲۱۱. سحر بیان: ۱۳۸-۱۴۹. شرح دیوان خاقانی: ۱۰۲۵-۱۰۳۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۲۱-۵۲۵. شهر بندان بلا: ۱۸۹-۲۱۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۶۲-۳۶۴. گزیده اشرف زاده: ۱۷۰-۱۷۷. گزیده سجادی (۱): ۲۲۴-۲۲۸. گزیده سجادی (۲): ۱۶۲-۱۶۴. نسیم صبح: ۸۴-۹۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۵۵-۷۶۱.

#### قصیده شصت و نهم:

هر صبح پای صبر به دامن درآورم      پرگار عجز، گرد سر و تن درآورم  
دیوان: س: ۲۳۹-۲۴۳. ع: ۲۴۳-۲۴۷. ک: ۳۸۱-۳۸۶.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۳ و ۲۳۴. بزم دیرینه عروس: ۴۰۹-۴۲۸. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۴۱-۲۴۸. شرح دیوان خاقانی: ۱۰۳۳-۱۰۵۱. شرح شادی آبادی: ۵۱۰-۵۲۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۳۴۴-۳۵۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۲۶-۵۳۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۰۷-۴۱۴. گزیده اشرف زاده: ۱۳۱-۱۳۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۶۲-۷۷۳.

#### قصیده هفتادم:

هر صبح سر به گلشن سودا برآورم      وز صور آه بر فلک آوا برآورم  
دیوان: س: ۲۴۳-۲۴۷. ع: ۲۴۷-۲۵۲. ک: ۳۷۴-۳۸۰.

شروع: بزم دیرینه عروس: ۳۹۰-۴۰۹. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۳۴-۲۴۰. خاقانی شروانی: ۱۵۳-۱۵۵. شاعر صبح: ۳۰۹-۳۱۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۰۵۳-۱۰۷۵. شرح شادی آبادی: ۴۹۱-۴۹۵. شرح عبدالوهاب معموری: ۳۵۳-۳۵۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۳۵-۵۴۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۰۱-۴۰۷. گزیده اشرف زاده: ۱۳۱-۱۳۷. گزیده سجادی (۱): ۲۳۸-۲۴۶. گزیده سجادی (۲): ۱۷۰-۱۷۵. گزیده ماهیار: ۱۱۶-۱۲۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۷۴-۷۸۷.

#### قصیده هفتاد و یکم:

هر زمان زین سبز گلشن رخت بیرون می برم      عالمی از عالم فکرت به کف می آورم  
دیوان: س: ۲۴۷-۲۵۰. ع: ۲۵۲-۲۵۵. ک: ۳۸۷-۳۹۱.

شروع: اوج انا الله؛ با جام عروس خاوری: ۱۳۱-۱۵۹. شاعر صبح: ۳۱۳-۳۱۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۰۷۷-۱۰۹۲. شرح شادی آبادی: ۴۹۶-۵۰۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۴۷-۵۵۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۱۴-۴۱۹. گزیده سجادی (۱): ۲۵۷-۲۶۴. گزیده سجادی (۲): ۱۸۱-

۱۸۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۸۸-۷۹۷. نگارستان راهب: ۱۵۷-۱۷۳. هدیه جان: ۷۶-۱۲۶.

#### قصیده هفتاد و دوم:

غصه بندد نفس افغان چه کنم؟ لب به فریاد نفس ران چه کنم؟  
دیوان: س: ۲۵۱-۲۵۴. ع: ۲۵۵-۲۵۹. ک: ۳۹۵-۳۹۸.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۳۳ و ۲۳۴. شرح کلیدی: ۸۷-۱۰۴. شرح دیوان خاقانی: ۱۰۹۳-۱۱۰۷. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۳۷۷-۳۸۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۵۴-۵۶۳. گزارش دشواری های  
دیوان خاقانی: ۴۲۴-۴۲۸. گزیده سرمدی: ۷۷-۹۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۷۹۸-۸۰۵.

#### قصیده هفتاد و سوم:

صبح وارم کآفتابی در نهان آورده ام آفتابم کزدم عیسی نشان آورده ام  
دیوان: س: ۲۵۴-۲۵۹. ع: ۲۵۹-۲۶۴. ک: ۳۴۰-۳۴۷.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۳۴. بزم دیرینه عروس: ۱۵۳-۱۶۳. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه:  
۲۲۳-۲۳۳. خاقانی شروانی: ۱۴۸-۱۵۳. ختم الغرایب: ۱۱۴-۱۲۳. سحر بیان: ۲۴۷-۲۶۶. سراج  
آوا و رنگ: ۹۷-۱۲۲. شاعر صبح: ۳۱۷-۳۲۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۱۰۹-۱۱۳۰. شرح عبدالوهاب  
معموری: ۳۶۰-۳۶۹. شرح قصاید خاقانی ۲: ۱۱۹-۲۰۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۶۴-۵۷۴.  
شعر خاقانی: ۲۸۹-۲۹۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۷۱-۳۸۰. گزیده اشرف زاده: ۳۷-۴۴.  
گزیده سجادی (۱): ۲۴۷-۲۵۲. گزیده سجادی (۲): ۱۷۵-۱۷۸. گزیده ماهیان: ۱۱۱-۱۱۵. نسیم صبح:  
۲۴۷-۲۶۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۰۶-۸۱۹.

#### قصیده هفتاد و چهارم:

مرغ شد اندر سماع رقص کنان صبحدم بلبله را مرغ وار وقت سماع است هم  
دیوان: س: ۲۶۴-۲۶۹. ع: ۲۶۴-۲۶۹. ک: ۴۰۸-۴۱۵.

شروح: ختم الغرایب: ۷۰-۷۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۱۳۱-۱۱۵۷. شرح شادی آبادی: ۵۲۱-۵۳۸. شرح  
عبدالوهاب معموری: ۳۸۹-۳۹۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۷۵-۵۸۶. گزارش دشواری های  
دیوان خاقانی: ۴۴۲-۴۴۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۲۰-۸۳۶.

#### قصیده هفتاد و پنجم:

هر صبح که نوجهان بینم از منزل جان نشان بینم  
دیوان: س: ۲۶۴-۲۷۱. ع: ۲۸۱-۲۸۹. ک: ۳۹۸-۴۰۶.

شرح: ختم الغریب: ۹۵-۹۹. شرح دیوان خاقانی: ۱۱۵۹-۱۱۸۶. شرح شادی آبادی: ۵۳۹-۵۴۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۰۶-۴۰۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۵۸۷-۶۰۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۲۸-۴۳۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۳۷-۸۵۲.

#### قصیده هفتادوششم:

حضرت ستر معلا دیده ام      ذات سیمرغ آشکارا دیده ام  
دیوان: س: ۲۷۲-۲۷۵. ع: ۲۸۹-۲۹۳. ک: ۳۴۷-۳۵۱.

شرح: ختم الغریب: ۷۸-۸۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۱۸۷-۱۲۰۱. شرح عبدالوهاب معموری: شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۰۴-۶۱۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۸۰-۳۸۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۵۳-۸۶۰.

#### قصیده هفتادوهفتم:

طفلی و طفیل توست آدم      خردی و زبون توست عالم  
دیوان: س: ۲۷۵-۲۷۹. ع: ۲۶۹-۲۷۲. ک: ۴۱۶-۴۱۸.

شرح: شرح دیوان خاقانی: ۱۲۰۳-۱۲۱۸. شرح شادی آبادی: ۴۸۰-۴۸۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۰۰ و ۴۰۱. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۱۴-۶۲۱. شرح کلیدی: ۱۰۵-۱۱۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۴۹-۴۵۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۶۱-۸۶۸. نگارستان راهب: ۸۲-۹۳.

#### قصیده هفتادوهشتم:

روزم فرو شد از غم، هم غم خوری ندارم      رازم برآمد از دل، هم دلبری ندارم  
دیوان: س: ۲۷۹-۲۸۳. ع: ۲۷۳-۲۷۶. ک: ۳۶۳-۳۶۹.

شرح: ختم الغریب: ۱۱۰-۱۱۴. شرح دیوان خاقانی: ۱۲۱۹-۱۲۳۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۲۲-۶۳۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۹۴-۳۹۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۶۹-۸۸۰.

#### قصیده هفتادونهم:

در این دامگاه ارچه همدم ندارم      بحمدالله از هیچ غم غم ندارم  
دیوان: س: ۲۸۳-۲۸۵. ع: ۲۷۶-۲۷۸. ک: ۳۶۱-۳۶۳.

شرح: شرح دیوان خاقانی: ۱۲۳۵-۱۲۴۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۰۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۳۲-۶۳۶. شرح کلیدی: ۱۲۱-۱۲۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۹۳-۳۹۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۸۱-۸۸۵.

### قصیده هشتادم:

از آن قبل که سرعالم بقا دارم بدین سرای فنا سرفرو نمی‌آرم  
دیوان: س: ۲۸۵-۲۸۸. ع: ۲۹۳-۲۹۵. ک: ۳۷۰-۳۷۳.

شروح: شاعر صبح: ۳۲۰-۳۲۲. شرح دیوان خاقانی: ۱۲۴۳-۱۲۵۳. شرح قصاید خاقانی شروانی:  
۶۳۷-۶۴۱. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۳۹۹-۴۰۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۸۶-۸۹۰.

### قصیده هشتادویکم:

به دل در خواص بقا می‌گریزم به جان زین خراس فنا می‌گریزم  
دیوان: س: ۲۸۸-۲۹۱. ع: ۲۷۸-۲۸۱. ک: ۳۹۱-۳۹۵.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۳۵ و ۲۳۶. خاقانی شروانی: ۱۵۶ و ۱۵۷. شاعر صبح: ۲۰-۳۲۴. شرح دیوان  
خاقانی: ۱۲۵۵-۱۲۶۸. شرح عبدالوهاب معموری: ۳۷۰-۳۷۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۴۲-  
۶۴۹. شرح کلیدی: ۱۲۹-۱۴۲. شعر خاقانی: ۲۷۹-۲۸۱. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۴۱۹-  
۴۲۴. گزیده اشرف زاده: ۱۳۸-۱۴۴. گزیده سجادی (۱): ۲۵۲-۲۵۶. گزیده سجادی (۲): ۱۷۸-۱۸۰.  
گزیده سرمدی: ۱۰۱-۱۱۹. گزیده ماهیار: ۱۲۳-۱۲۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۸۹۱-۸۹۹.

### قصیده هشتادودوم:

عافیت را نشان نمی‌یابم وز بلاها امان نمی‌یابم  
دیوان: س: ۲۹۱ و ۲۹۲. ع: ۲۹۵ و ۲۹۶.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۲۶۹-۱۲۷۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۳۷۶. شرح قصاید خاقانی  
شروانی: ۶۵۰-۶۵۲. شعر خاقانی: ۳۰۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۰۰-۹۰۲.

### قصیده هشتادوسوم:

به درد دلم کآشنایی نبینم هم از درد، دل را دوایی نبینم  
دیوان: س: ۲۹۲-۲۹۴. ع: ۳۱۰-۳۱۱. ک: ۴۰۴-۴۰۶.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۲۷۳-۱۲۷۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۵۳-۶۵۶. شعر خاقانی:  
۲۸۱ و ۲۸۲. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۴۳۸-۴۴۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۰۳-۹۰۶.

### قصیده هشتادوچهارم:

رهروم مقصد امکان به خراسان یابم تشنه‌ام مشرب احسان به خراسان یابم  
دیوان: س: ۲۹۴-۳۰۰. ع: ۲۹۷-۳۰۲. ک: ۳۵۱-۳۶۰.



شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۶. با جام عروس خاوری: ۲۶-۸۵. سحر بیان: ۱۲۳-۱۳۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۲۷۹-۱۳۱۲. شرح شادی آبادی: ۴۷۶-۴۷۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۰۹-۴۲۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۵۷-۶۷۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۸۳-۳۹۳. مالک ملک سخن: ۵۶۹-۶۴۳. نسیم صبح: ۶۹-۸۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۰۷-۹۲۶.

#### قصیده هشتاد و پنجم:

آن پیر ما که صبح لقای است خضر نام هر صبح بوی چشمه خضر آیدش ز کام  
دیوان: س: ۳۰۰-۳۰۴. ع: ۳۰۳-۳۰۸. ک: ۳۳۱-۳۳۸.

شروع: با جام عروس خاوری: ۸۶-۱۳۰. شاعر صبح: ۳۲۴-۳۲۹. شرح دیوان خاقانی: ۱۳۱۳-۱۳۴۲. شرح شادی آبادی: ۴۸۷-۴۹۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۷۱-۶۸۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۶۴-۳۷۱. نسیم صبح: ۱۸۵-۲۰۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۲۷-۹۴۳.

#### قصیده هشتاد و هشتم:

ای قبله جان کجات جویم جانی و به جان هوات جویم  
دیوان: س: ۳۰۴-۳۰۶. ع: ۳۰۸-۳۱۰. ک: ۴۰۶-۴۰۸.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۶. شرح دیوان خاقانی: ۱۳۴۳-۱۳۴۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۸۲-۶۸۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۴۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۴۴-۹۴۸.

#### قصیده هشتاد و نهم:

بی باغ رخت جهان مبینام بی داغ غمت روان مبینام  
دیوان: س: ۳۰۶-۳۰۷. ع: ۳۱۱ و ۳۱۲. ک: ۳۳۹.

شروع: شاعر صبح: ۳۲۹ و ۳۳۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۳۵۱-۱۳۵۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۸۷-۶۸۹. شهر بندان بلا: ۲۱۳-۲۲۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۳۷۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۴۹-۹۵۱.

#### قصیده هشتاد و دهم:

بس وفا پرورد یاری داشتم بس به راحت روزگاری داشتم  
دیوان: س: ۳۰۷ و ۳۰۸. ع: ۳۱۲ و ۳۱۳. ک: ۳۶۰ و ۳۶۱.

شروع: ارمغان صبح (۲): ۲۵۰ و ۲۵۱. شاعر صبح: ۳۳۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۳۵۵-۱۳۵۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۹۰ و ۶۹۱. شعر خاقانی: ۲۰۳ و ۲۰۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۵۲ و ۹۵۳.

### قصیده هشتادونهم:

قحط و فاست در بنه آخر الزمان  
هان ای حکیم پرده عزلت بساز هان  
دیوان: س: ۳۰۸-۳۱۱. ع: ۳۱۴-۳۱۷. ک: ۴۳۱-۴۳۶.

شروح: سحریان: ۲۳۲-۲۴۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۳۵۹-۱۳۷۶. شرح شادی آبادی: ۵۵۳-۵۵۸.  
شرح عبدالوهاب معموری: ۴۵۰-۴۵۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۶۹۲-۶۹۹. شرح کلیدی:  
۱۴۳-۱۵۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۶۲-۴۶۴. گزیده سرمدی: ۱۲۱-۱۳۸. گزیده اشعار  
خاقانی: ۳۸-۴۰. نسیم صبح: ۱۹-۴۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۵۴-۹۶۵.

### قصیده نودم:

هین کز جهان علامت انصاف شد نهان  
ای دل کرانه کن زمین خانه جهان  
دیوان: س: ۳۱۲-۳۱۴. ع: ۳۱۷-۳۲۰. ک: ۴۳۶-۴۳۹.

شروح: سراجیه آوا و رنگ: ۱۲۳-۱۳۵. شاعر صبح: ۳۳۰-۳۳۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۳۷۷-۱۳۸۹.  
شرح شادی آبادی: ۵۴۳-۵۵۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۵۴-۴۵۶. شرح قصاید خاقانی شروانی:  
۷۰۵-۷۰۰. شرح کلیدی: ۱۵۷-۱۶۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۶۴-۴۶۷. گزیده سرمدی:  
۱۴۱-۱۵۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۶۶-۹۷۳.

### قصیده نودویکم:

زین بیش آبروی نریزم برای نان  
آتش دهم به روح طبیعی به جای نان  
دیوان: س: ۳۱۴ و ۳۱۵. ع: ۳۲۰ و ۳۲۱. ک: ۴۲۲-۴۲۴.

شروح: ارمغان صبح (۱): ۲۰۸ و ۲۰۹. ارمغان صبح (۲): ۱۷۲ و ۱۷۳. شاعر صبح: ۳۳۳ و ۳۳۴. شرح  
دیوان خاقانی: ۱۳۹۱-۱۳۹۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۰۶-۷۰۸. شعر خاقانی: ۲۷۲ و ۲۷۳.  
گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۵۵. گزیده اشرف زاده: ۱۲۷-۱۳۰. گزیده سجادی (۱): ۲۷۴  
و ۲۷۵. گزیده سجادی (۲): ۱۹۱. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۵۸-۶۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۷۴-۹۷۷.

### قصیده نودودوم:

سنت عشاق چیست؟ برگ عدم ساختن  
گوهر دل رازتف مجمرغم ساختن  
دیوان: س: ۳۱۵ و ۳۱۶. ع: ۳۲۱ و ۳۲۲. ک: ۴۶۹-۴۷۱.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۳۹۵-۱۴۰۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۶۷ و ۴۶۸. شرح قصاید

خاقانی شروانی: ۷۰۹-۷۱۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۸۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۷۸-۹۸۲.

#### قصیده نودوسوم:

ناگززان دل است نوبت غم داشتن      جبهت آمال را داغ عدم داشتن  
دیوان: س: ۳۱۶ و ۳۱۷. ع: ۳۲۲ و ۳۲۳. ک: ۴۷۱-۴۷۳.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۴۰۱-۱۴۰۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۶۹ و ۴۷۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۱۲-۷۱۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۸۷ و ۴۸۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۸۳-۹۸۶.

#### قصیده نودوچهارم:

ضمان دار سلامت شد دل من      که دارالملک عزلت ساخت مسکن  
دیوان: س: ۳۱۷-۳۲۰. ع: ۳۲۳-۳۲۶. ک: ۴۹۲-۴۹۷.

شروع: ختم الغریب: ۲-۵. شاعر صبح: ۳۳۴-۳۳۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۴۰۷-۱۴۱۹. شرح شادی آبادی: ۵۷۸-۵۸۵. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۵۷ و ۴۵۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۱۵-۷۲۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۰۱-۵۰۴. گزیده سجادی (۱): ۲۶۵-۲۶۹. گزیده سجادی (۲): ۱۸۶-۱۸۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۸۷-۹۹۴.

#### قصیده نودوپنجم:

صبحدم چون کله بند داه دود آسای من      چشونم شفق در پچماون نشمینک  
دیوان: س: ۳۲۰-۳۲۴. ع: ۳۲۷-۳۳۰. ک: ۴۷۶-۴۸۱.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۷ و ۲۳۸. ارمغان صبح (۱): ۹۵-۱۰۵. ارمغان صبح (۲): ۱۷۶-۱۸۰. تحلیل قصیده حبسیه خاقانی: ۲۰-۲۸. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۵۷-۲۶۳. خاقانی شروانی: ۱۶۵-۱۶۸. سحر بیان: ۴۷-۸۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۴۲۱-۱۴۳۸. شرح شادی آبادی: ۵۸۶-۵۹۷. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۵۹-۴۶۶. شرح قصاید خاقانی ۲: ۲۰۷-۲۷۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۲۲-۷۲۹. شعر خاقانی: ۲۹۷-۲۹۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۸۹-۴۹۵. گزیده اشرف زاده: ۸۲-۹۰. گزیده سجادی (۱): ۲۶۹-۲۷۳. گزیده سجادی (۲): ۱۸۸-۱۹۰. گزیده ماهیان: ۱۲۸-۱۳۲. مالک ملک سخن: ۲۳۹-۳۰۵. مرثیه خوان مداین: ۱۷۹-۱۹۶. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۷۹-۹۶. نسیم صبح: ۲۳۴-۲۴۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۹۹۵-۱۰۰۷.

### قصیده نودوششم:

الامان ای دل که وحشت زحمت آورد الامان  
بر کران شوزین مغیلا نگاه غولان بر کران  
دیوان: س: ۳۲۴-۳۲۸. ع: ۳۳۱-۳۳۴. ک: ۴۴۰-۴۴۵.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۴۳۹-۱۴۶۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۷۷-۴۷۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۳۰-۷۳۸. شرح کلیدی: ۱۷۰-۱۹۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۶۷-۴۷۲. گزیده سرمدی: ۱۵۵-۱۸۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۰۸-۱۰۲۲.

### قصیده نودوهفتم:

کز خاطران که عین خطا شد صوابشان  
مخراق اهل مخرقه مالک رقابشان  
دیوان: س: ۳۲۸-۳۳۰. ع: ۳۳۴-۳۳۶. ک: ۴۱۹-۴۲۲.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۴۶۱-۱۴۷۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۸۰-۴۸۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۳۹-۷۴۴. شرح کلیدی: ۱۹۳-۲۰۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۵۲-۴۵۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۲۳-۱۰۲۷.

### قصیده نودوهشتم:

نطح بگسترده عشق، پای فروکوب هان  
خانه فروشی بز، آستینی برفشان  
دیوان: س: ۳۳۰-۳۳۴. ع: ۳۳۷-۳۴۱. ک: ۴۴۶-۴۵۲.

شروح: سحریان: ۱۱۴-۱۲۲. شرح دیوان خاقانی: ۱۴۷۳-۱۴۸۹. شرح شادی آبادی: ۶۰۸-۶۱۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۲۱-۵۲۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۴۵-۷۵۲. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۷۳-۴۷۶. نسیم صبح: ۵۹-۶۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۲۹-۱۰۴۲.

### قصیده نودونهم:

عالم جان خاص توست نوبه فروکوب هین  
گوهر دل خاک توست رد مکن ای نازنین  
دیوان: س: ۳۳۴-۳۳۶. ع: ۳۴۱-۳۴۴. ک: ۴۸۸-۴۹۲.

شروح: ختم الغرایب: ۷۳-۷۵. شرح دیوان خاقانی: ۱۴۹۱-۱۵۰۱. شرح شادی آبادی: ۶۰۵-۶۰۷. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۱۹ و ۵۲۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۵۳-۷۵۸. شرح کلیدی: ۲۰۵-۲۱۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۹۹-۵۰۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۴۳-۱۰۵۳.

### قصیده صدم:

کوی عشق آمد شد ما برنتابد بیش از این  
دامن تر بردن آنجا برنتابد بیش از این

دیوان: س: ۳۳۷-۳۴۰، ع: ۳۴۸-۳۵۲، ک: ۴۸۱-۴۸۷.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۵۰۳-۱۵۲۲. شرح شادی آبادی: ۵۹۸-۶۰۴. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۵۱-۵۵۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۵۹-۷۶۷. شعر خاقانی: ۱۸۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۹۵-۴۹۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۵۴-۱۰۶۸.

#### قصیده صدویکم:

بامزد حسن تو زد آسمان نامزد عشق تو آمد جهان

دیوان: س: ۳۴۰-۳۴۴، ع: ۳۴۸-۳۴۴، ک: ۴۵۲-۴۵۵.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۵۲۳-۱۵۳۵. شرح شادی آبادی: ۵۷۴-۵۷۷. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۶۹-۵۷۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۶۸-۷۷۶. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۷۵-۴۷۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۶۹-۱۰۷۷.

#### قصیده صدودوم:

ای نایب عیسی از دو مرجان وی کرده ز آتش آب حیوان

دیوان: س: ۳۴۴-۳۵۰، ع: ۳۵۲-۳۵۷، ک: ۴۵۵-۴۶۰.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۵۳۷-۱۵۵۰. شرح شادی آبادی: ۵۶۷-۵۶۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۸۰-۵۸۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۷۷-۷۸۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۷۸-۴۸۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۷۸-۱۰۸۹. هفت گنبد: ۸۸-۱۲۵.

#### قصیده صدوسوم:

دوش چو سلطان چرخ تافت به مغرب عنان گشت ز سیر شهاب روی هوا پرسنان

دیوان: س: ۳۵۰-۳۵۳، ع: ۳۶۵-۳۶۷، ک: ۴۶۰-۴۶۵.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۵۵۱-۱۵۵۹. شرح شادی آبادی: ۵۵۹-۵۶۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۷۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۸۹-۷۹۵. شرح کلیدی: ۲۱۹-۲۳۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۴۸۱-۴۸۳. گزیده سرمدی: ۱۸۹-۲۰۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۹۰-۱۰۹۸.

#### قصیده صدوچهارم:

نکھت حوراست یا هوای صفهان جبھت جوزاست یا لقای صفهان

دیوان: س: ۳۵۸-۳۶۲، ع: ۳۵۸-۳۶۲، ک: ۴۲۴-۴۳۱.

شروع: ارمغان صبح (۲): ۲۱۶-۲۲۰. شاعر صبح: ۳۳۷-۳۴۱. ختم الغرایب: ۱۲۹-۱۳۲. شرح دیوان خاقانی: ۱۵۸۳-۱۵۶۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۶۳-۵۶۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۷۹۶-۸۰۴. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۴۵۵-۴۶۱. گزیده سجادی (۱): ۲۷۶-۲۸۰. گزیده سجادی (۲): ۱۹۲-۱۹۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۰۹۹-۱۱۰۸. هدیه جان: ۱۲۷-۱۶۲. هفت گنبد: ۱۲۶-۱۵۵.

#### قصیده صد و پنجم:

هان ای دل عبرت بین از دیده عبر کن هان ایوان مدائن را آینه عبرت دان  
دیوان: س: ۳۸۸-۳۹۰. ع: ۳۶۲-۳۶۴. ک: ۴۶۵-۴۶۹.

شروع: آتش اندر چنگ: ۳۵-۴۶. آینه عبرت. ایوان مداین. ارمغان صبح (۱): ۸۹-۹۴. ارمغان صبح (۲): ۲۱۱-۲۱۵. برگزیده و شرح: ۴۰-۵۳. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۴۹-۲۵۶. خاقانی شروانی: ۱۵۸-۱۶۲. خاقانی، مشاطه سخن: ۱۷۰-۱۸۱. سحر بیان: ۲۷-۴۶. سراچه آوا و رنگ: ۱۳۶-۱۴۸. شاعر صبح: ۲۴۱-۲۴۶. شرح دیوان خاقانی: ۱۵۸۵-۱۶۰۰. شرح شادی آبادی: ۵۷۰-۵۷۳. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۷۵-۵۷۹. شرح قصاید خاقانی ۲: ۲۰۵-۲۴۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۰۵-۸۰۹. شعر خاقانی: ۳۱۳-۳۱۷. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۴۸۲-۴۸۶. گزیده اشرف زاده: ۹۱-۱۰۲. گزیده ثروت: ۷۳-۸۳. گزیده سجادی (۱): ۲۸۱-۲۸۷. گزیده سجادی (۲): ۱۹۵-۱۹۸. گزیده سرمدی: ۲۰۷-۲۲۱. گزیده ماهیار: ۴۱-۴۹. گزیده اشعار خاقانی: ۱۷-۲۴. مالک ملک سخن: ۱۱۱-۱۳۸. مرثیه خوان مداین: ۱۹۸-۱۷۸. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی): ۱۱۷-۱۲۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۰۹-۱۱۱۸.

#### قصیده صد و ششم:

خرمی در جوهر عالم نخواهی یافتن مردمی در گوهر آدم نخواهی یافتن  
دیوان: س: ۳۶۰ و ۳۶۱. ع: ۳۶۹ و ۳۷۰. ک: ۴۷۳-۴۷۵.

شروع: خاقانی شروانی: ۱۶۲-۱۶۵. شرح دیوان خاقانی: ۱۶۰۱-۱۶۰۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۰۹-۸۱۳. شعر خاقانی: ۲۲۲. شهر بندان بلا: ۲۲۵-۲۴۱. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۴۸۸ و ۴۸۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۱۹-۱۱۲۳.

#### قصیده صد و هفتم:

عشق بهین گوهری است، گوهر دل کان او دل عجمی صورتی است، عشق زبان دان او  
دیوان: س: ۳۶۲ و ۳۶۳. ع: ۳۷۱ و ۳۷۲. ک: ۵۰۴ و ۵۰۵.

شروع: خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۶۴-۲۶۶. شاعر صبح: ۳۴۶-۳۴۸. شرح دیوان خاقانی: ۱۶۰۹-۱۶۱۵. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۷۳-۴۷۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۱۴-۸۱۶. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۵۰۷ و ۵۰۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۲۴-۱۱۲۹.

#### قصیده صد و هشتم:

سلسله ابر گشت زلف زره سان او قرصه خورشید شد گوی گریبان او  
دیوان: س: ۳۶۳-۳۶۶. ع: ۳۷۱-۳۷۶. ک: ۴۹۸-۵۰۶.

شروع: ختم الغرایب: ۱۲۳-۱۲۹. شرح دیوان خاقانی: ۱۶۱۷-۱۶۲۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۷۱-۴۷۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۱۷-۸۲۴. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۵۰۴-۵۰۷. گزیده سجادی (۱): ۲۸۷-۲۹۲. گزیده سجادی (۲): ۱۹۸-۲۰۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۳۰-۱۱۴۰.

#### قصیده صد و نهم:

دلسوز ما که آتش گویاست قند او آتش که دید دانه دل‌ها سپند او  
دیوان: س: ۳۶۷ و ۳۶۸. ع: ۳۷۶-۳۷۷. ک: ۵۰۶ و ۵۰۷.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۶۳۱-۱۶۳۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۲۵-۸۲۷. شعر خاقانی: ۲۴۹، ۲۵۰. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۵۰۸-۵۱۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۴۱-۱۱۴۴.

#### قصیده صد و دهم:

صبح خیزان بین به صدر کعبه مهمان آمده جان عالم دیده و در عالم جان آمده  
دیوان: س: ۳۶۸-۳۷۳. ع: ۳۷۷-۳۸۳. ک: ۵۷۷-۵۶۶.

شروع: بزم دیرینه عروس: ۴۲۸-۴۶۸. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۷۲-۲۸۱. سحریان: ۸۱-۱۱۳. شرح دیوان خاقانی: ۱۶۳۷-۱۶۷۲. شرح شادی آبادی: ۶۵۰-۶۶۷. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۳۵-۴۴۵. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۲۸-۸۴۰. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۵۶۷-۵۷۸. گزیده سردی: ۲۲۵-۲۳۸. مالک ملک سخن: ۱۳۹-۲۳۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۴۵-۱۱۶۴. هفت گنبد: ۱۸۵-۲۲۹.

#### قصیده صد و یازدهم:

ما را دلی است زله خور خوان صبحگاه جانی است خاک جرعه مستان صبحگاه  
دیوان: س: ۳۷۳-۳۷۵. ع: ۳۸۳-۳۸۵. ک: ۵۰۸-۵۱۱.

شروع: شاعر صبح: ۳۴۸-۳۵۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۶۷۳-۱۶۸۲. شرح عبدالوهاب معموری:

۴۴۹-۴۴۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۴۱-۸۴۵. شعر خاقانی: ۲۸۳ و ۲۸۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۱۱-۵۱۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۶۵-۱۱۷۳.

#### قصیده صد و دوازدهم:

در ساحت زمانه ز راحت نشان مخواه ترکیب عافیت ز مزاج جهان مخواه  
دیوان: س: ۳۷۵-۳۷۷. ع: ۳۸۵ و ۳۸۶. ک: ۵۱۳-۵۱۵.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۶۸۳-۱۶۸۶. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۷۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۴۶-۸۴۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۱۵ و ۵۱۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۷۴-۱۱۷۸.

#### قصیده صد و سیزدهم:

در کام صبح از ناف شب مشک است عمل آریخته ز رین هزاران نرگسه از سقف مینا ریخته  
دیوان: س: ۳۷۷-۳۸۲. ع: ۳۸۷-۳۹۳. ک: ۵۱۹-۵۲۷.

شروع: ارمغان صبح (۲): ۱۵۴-۱۵۹. با جام عروس خاوری: ۱۶۰-۲۱۰. ختم الغرایب: ۵۱-۵۶. سحر بیان: ۱۸۹-۲۰۷. شاعر صبح: ۳۵۰-۳۵۵. شرح دیوان خاقانی: ۱۶۸۷-۱۷۱۷. شرح شادی آبادی: ۶۶۸-۶۸۷. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۸۳-۴۸۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۴۹-۸۵۹. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۱۸-۵۳۱. گزیده سجادی (۱): ۲۹۲-۳۰۰. گزیده سجادی (۲): ۲۰۱-۲۰۵. نسیم صبح: ۱۵۵-۱۸۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۷۹-۱۱۹۸.

#### قصیده صد و چهاردهم:

دور فلک ده جام را ز آن نور عذرا داشته چون عده داران چار مه در طارمی واداشته  
دیوان: س: ۳۸۲-۳۸۷. ع: ۳۹۵-۴۰۰. ک: ۵۳۷-۵۴۵.

شروع: ختم الغرایب: ۱۰۶-۱۰۹. شرح دیوان خاقانی: ۱۷۱۹-۱۷۳۴. شرح شادی آبادی: ۶۱۳-۶۲۵. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۲۴-۵۳۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۶۰-۸۷۰. شعر خاقانی: ۲۶۲. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۴۶-۵۵۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۱۹۹-۱۲۱۷.

#### قصیده صد و پانزدهم:

خورشید کسری تاج بین ایوان نوپرداخته یک اسبه برگوی فلک میدان نوپرداخته  
دیوان: س: ۳۸۷ و ۳۸۸. ع: ۳۹۴ و ۳۹۵. ک: ۵۱۷ و ۵۱۸.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۷۴۵-۱۷۵۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۷۱-۸۷۴. شرح کلیدی:



۲۳۱-۲۳۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۱۶-۵۱۸. گزیده سمردی: ۲۴۱-۲۵۹. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۱۸-۱۲۲۲.

#### قصیده صدوشانزدهم:

عید است و پیش از صبحدم مزده به خمار آمده  
بر چرخ دوش از جام جم یک نیمه دیدار آمده  
دیوان: س: ۳۸۸-۳۹۲. ع: ۴۰۷-۴۱۱. ک: ۵۵۰-۵۵۷.

شروح: خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۶۷-۲۷۱. سراچه آوا و رنگ: ۱۴۹-۱۷۰. شرح دیوان خاقانی: ۱۷۵۱-۱۷۷۳. شرح شادی آبادی: ۶۳۹-۶۴۹. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۴۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۷۵-۸۸۲. شعر خاقانی: ۱۹۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۶۰-۵۶۶. گزیده سجادی (۱): ۳۰۰-۳۰۶. گزیده سجادی (۲): ۲۰۶-۲۰۹. گزیده ماهیار: ۹۸-۱۰۶. مالک ملک سخن: ۴۵۵-۵۲۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۲۳-۱۲۳۶. هفت گنبد: ۱۵۶-۱۸۴.

#### قصیده صدوهفدهم:

صبح خیزان بین قیامت در جهان انگيخته  
نعره هاشان نفخ صور از هر دهان انگيخته  
دیوان: س: ۳۹۲-۳۹۸. ع: ۴۰۱-۴۰۷. ک: ۵۲۷-۵۳۶.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۷۷۵-۱۸۰۱. شرح شادی آبادی: ۶۲۶-۶۳۸. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۴۱-۵۵۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۸۲-۸۹۵. شعر خاقانی: ۲۶۰ و ۲۶۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۳۱-۵۴۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۳۷-۱۲۵۶.

#### قصیده صدوهجدهم:

ما فتنه بر تو ایام و توفتنه بر آینه  
ما را نگاه در تو، تو را اندر آینه  
دیوان: س: ۳۹۸-۴۰۰. ع: ۳۹۳ و ۳۹۴. ک: ۵۷۳-۵۷۶.

شروح: آتش اندر چنگ: ۲۳۸. ارمغان صبح (۱): ۱۴۵-۱۴۹. ارمغان صبح (۲): ۲۵۱ و ۲۵۲. خاقانی شروانی: ۱۶۸-۱۷۱. ختم الغریب: ۹۲-۹۴. شاعر صبح: ۳۵۵-۳۵۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۸۰۳-۱۸۰۸. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۵۹. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۸۹۶-۹۰۰. شعر خاقانی: ۱۸۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۸۵-۵۸۷. گزیده اشرف زاده: ۱۷۸-۱۸۳. گزیده سجادی (۱): ۳۱۱-۳۱۴. گزیده سجادی (۲): ۲۱۱-۲۱۳. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۵۶-۱۲۶۱.

#### قصیده صدونوزدهم:

ای در عجم سلاله اصل کیان شده  
وی در عرب زبیده اهل زمان شده

دیوان: س: ۴۰۰-۴۰۳. ع: ۴۱۴-۴۱۷. ک: ۵۴۵-۵۵۰.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۸۰۹-۱۸۱۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۰۱-۹۰۸. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۵۷-۵۶۰. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۶۲-۱۲۶۸.

#### قصیده صدویستم:

ای در حرمت نشان کعبه درگاه تو را مکان کعبه  
دیوان: س: ۴۰۳-۴۰۵. ع: ۴۱۱ و ۴۱۲. ک: ۵۱۵ و ۵۱۶.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۸۱۹-۱۸۲۳. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۰۹-۹۱۲. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۱۶ و ۵۱۷. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۶۹-۱۲۷۲.

#### قصیده صدویست و یکم:

به خراسان شوم ان شاء الله آن ره آسان شوم ان شاء الله  
دیوان: س: ۴۰۵ و ۴۰۶. ع: ۴۱۳ و ۴۱۴. ک: ۵۱۱ و ۵۱۲.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۸۲۵-۱۸۲۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۱۳-۹۱۵. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۱۴ و ۵۱۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۷۳-۱۲۷۶.

#### قصیده صدویست و دوم:

دلنواز من بیمار شمایید همه بهر بیمارنوازی به من آید همه  
دیوان: س: ۴۰۶-۴۱۰. ع: ۴۱۷-۴۲۱. ک: ۵۶۶-۵۷۳.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۸-۲۳۹. ارمغان صبح (۲): ۲۳۳-۲۳۵. برگزیده و شرح: ۵۴-۵۸. شرح دیوان خاقانی: ۱۸۲۹-۱۸۴۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۱۶-۹۲۴. شعر خاقانی: ۲۹۴-۲۹۶. شهربندان بلا: ۲۴۵-۲۸۴. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۷۸-۵۸۴. گزیده سجادی (۱): ۳۰۶-۳۱۰. گزیده سجادی (۲): ۲۰۹-۲۱۱. گزیده سرمدی: ۲۵۱-۲۶۲. مالک ملک سخن: ۵۲۷-۵۶۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۷۶-۱۲۸۸.

#### قصیده صدویست و سوم:

نثار اشک من هر شب شکر ریزی است پنهانی که همت را زناشویی است از زانو و پیشانی  
دیوان: س: ۴۱۰-۴۱۵. ع: ۴۲۱-۴۲۶. ک: ۶۱۲-۶۱۹.

شروع: با جام عروس خاوری: ۲۵۴-۲۹۷. برگزیده ای از دیوان خاقانی: ۱۱۷-۱۳۸. سراج آوا و رنگ:

۱۷۱-۱۹۸. شاعر صبح: ۳۵۷-۳۶۱. شرح دیوان خاقانی: ۱۸۴۵-۱۸۷۲. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۲۴-۴۳۴. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۲۵-۹۳۵. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۶۳۰-۶۴۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۲۸۹-۱۳۰۴.

#### قصیده صدویست و چهارم:

در این منزل اهل وفایی نیابی / مجوی اهل کامروز جایی نیابی  
دیوان: س: ۴۱۵-۴۱۹. ع: ۴۴۷-۴۵۲. ک: ۵۷۷-۵۸۳.

شروع: آتش اندر چنگ: ۲۳۹. خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه: ۲۸۲-۲۸۵. خاقانی شروانی: ۱۷۲-۱۷۴. شاعر صبح: ۳۶۱-۳۶۴. شرح دیوان خاقانی: ۱۸۷۳-۱۸۸۴. شرح شادی آبادی: ۶۸۸-۶۹۰. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۶۰-۵۶۲. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۳۶-۹۴۵. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۵۸۷-۵۹۳. گزیده اشرف زاده: ۱۸۴-۱۹۰. گزیده سجادی (۱): ۳۱۴-۳۱۷. گزیده سجادی (۲): ۲۱۳ و ۲۱۴. گزیده ماهیان: ۱۳۸-۱۴۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۰۵-۱۳۱۴.

#### قصیده صدویست و پنجم:

صبحدم آب خضرنوش از لب جام گوهری / کز ظلمات بحر جست آینه سکندری  
دیوان: س: ۴۱۹-۴۲۵. ع: ۴۲۶-۴۳۳. ک: ۵۸۶-۵۹۵.

شروع: ختم الغرایب: ۵-۱۸. شرح دیوان خاقانی: ۱۸۸۵-۱۹۰۹. شرح شادی آبادی: ۷۲۲-۷۴۸. شرح عبدالوهاب معموری: ۴۸۹-۵۰۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۴۶-۹۵۸. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۵۱۴ و ۵۱۵. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۱۵-۱۳۳۶.

#### قصیده صدویست و ششم:

پیش که صبح بر درد شقه چتر چنبری / خیز مگر به برق می، برقع صبح بردری  
دیوان: س: ۴۲۵-۴۳۳. ع: ۴۳۳-۴۴۲. ک: ۵۹۶-۶۰۵.

شروع: با جام عروس خاوری: ۲۱۱-۲۵۳. ختم الغرایب: ۱۹-۲۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۹۱۱-۱۹۳۵. شرح شادی آبادی: ۶۹۱-۷۱۳. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۰۸-۵۱۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۵۹-۹۷۲. شعر خاقانی: ۲۷۶ و ۲۷۷. گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی: ۶۱۰-۶۲۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۳۷-۱۳۵۸. هفت گنبد: ۲۳۰-۲۸۴.

#### قصیده صدویست و هفتم:

بردار زلفش از رخ تا جان تازه بینی / وز نیم کشت غمزه اش قربان تازه بینی

دیوان: س: ۴۳۱-۴۳۳. ع: ۴۴۰-۴۴۲. ک: ۶۱۹-۶۲۲.

شروع: شرح دیوان خاقانی: ۱۹۳۷-۱۹۴۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۳۵ و ۵۳۶ شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۷۳-۹۷۷. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۶۴۱ و ۶۴۲. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۵۹-۱۳۶۵.

#### قصیده صدویست و هشتم:

چون صبحدم عید کند نافه گشایی بگشای رگ خم که کند صبح نمایی  
دیوان: س: ۴۳۳-۴۳۹. ع: ۴۴۲-۴۴۷. ک: ۶۲۳-۶۳۱.

شروع: ختم الغرایب: ۹۹-۱۰۴. شرح دیوان خاقانی: ۱۹۴۳-۱۹۵۸. شرح شادی آبادی: ۷۱۴-۷۲۱. شرح عبدالوهاب معموری: ۵۵۴-۵۵۸. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۷۸-۹۸۸. شعر خاقانی: ۲۹۹-۳۰۳. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۶۴۲-۶۵۱. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۶۶-۱۳۸۲. هفت گنبد: ۲۸۵-۳۲۲.

#### قصیده صدویست و نهم:

چو گل بیش ندهم سران را صداعی کنم بلبان طرب را وداعی  
دیوان: س: ۴۳۹-۴۴۱. ع: ۴۵۲-۴۵۴. ک: ۶۰۷-۶۰۹.

شروع: شاعر صبح: ۳۶۴-۳۶۶. شرح دیوان خاقانی: ۱۹۵۹-۱۹۶۶. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۸۹-۹۹۲. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۶۲۶-۶۲۸. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۸۳-۱۳۸۷.

#### قصیده صدوسی ام:

گر به قدر سوزش دل چشم من بگریستی بردل من مرغ و ماهی تن به تن بگریستی  
دیوان: س: ۴۴۱ و ۴۴۲. ع: ۴۵۵ و ۴۵۶. ک: ۵۸۴-۵۸۶.

شروع: ارمغان صبح (۲): ۲۴۷-۲۴۸. شاعر صبح: ۳۶۶ و ۳۶۷. شرح دیوان خاقانی: ۱۹۶۷-۱۹۷۰. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۹۳-۹۹۵. شعر خاقانی: ۳۰۴-۳۰۶. شهربندان بلا: ۲۸۸-۳۰۱. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۵۹۳ و ۵۹۴. گزیده سجادی (۱): ۳۱۷-۳۱۹. گزیده سجادی (۲): ۲۱۴-۲۱۶. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۸۸-۱۳۹۱.

#### قصیده صدوسی و یکم:

جان سگ دارم به سختی

ورنه سگ جان بودمی از فغان زار چون سگ هم فرو آسودمی  
دیوان: س: ۴۴۲ و ۴۴۳. ع: ۴۵۶ و ۴۵۷. ک: ۶۰۹-۶۱۱.

شروح: شرح دیوان خاقانی: ۱۹۷۱-۱۹۷۷. شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۹۶-۹۹۸. شعر خاقانی:  
۲۷۳-۲۷۶. شهربندان بلا: ۳۰۵-۳۲۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۶۲۸-۶۳۰. نقد و شرح  
قصاید خاقانی: ۱۳۹۲-۱۳۹۶.

#### قصیده صدوسی و دوم:

خاک سیاه بر سر آب و هوای ری دور از مجاوران مکارم نمای ری  
دیوان: س: ۴۴۳ و ۴۴۴. ع: ۴۵۴ و ۴۵۵. ک: ۶۰۶ و ۶۰۷.

شروح: ارمغان صبح (۲): ۲۰۶ و ۲۰۷. ارمغان صبح (۲): ۱۷۵ و ۱۷۶. شرح دیوان خاقانی: ۱۹۷۹-۱۹۸۲.  
شرح قصاید خاقانی شروانی: ۹۹۹-۱۰۰۰. گزارش دشواری های دیوان خاقانی: ۶۲۶. گزیده سجادی (۱):  
۳۲۰-۳۲۲. گزیده سجادی (۲): ۲۱۶-۲۱۷. مرثیه خوان مداین: ۱۹۷-۱۹۹. نظم ۳ بخش ۱ (خاقانی):  
۹۷-۱۰۴. نقد و شرح قصاید خاقانی: ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸.

#### یادداشت ها

۱. حتی سخنور ما آن گاه که می خواهد از طریق غریب خود سخن بگوید، آن را به رسائل و قصایدش  
منحصر می کند:

و غایت شعور آن خاطر آن است که مصنوع را مطبوع نمایند و الفاظ دور از طبع را به قبول و اسماع طبع  
نزدیک گردانند؛ چنانکه مراسم در رسائل و قصاید.<sup>۱</sup>

۲. پیش از این جستار، سید ضیاء الدین سجادی و بهروز ایمانی به معرفی برخی از شروح کهن خاقانی  
پرداخته بودند.<sup>۲</sup>

۳. ویراست نخست این مقاله سال ها پیش چاپ شده است: مهدوی فر، سعید، ۱۳۹۲، «شروح  
قصاید خاقانی»، کتاب ماه ادبیات، شماره هفتاد و دوم، فروردین: ص ۴-۲۰.

۴. ذیل هر بیت، آدرس آن در دیوان خاقانی به تصحیح سجادی، دیوان خاقانی به تصحیح  
عبدالرسولی و دیوان خاقانی به تصحیح کزازی داده شده است، اما به جای ذکر نام مصححان به

۱. خاقانی شروانی، افضل الدین بدیل، منشآت خاقانی، ص ۱۷۵.

۲. رک به: سجادی، ضیاء الدین، «شرح اشعار خاقانی»، ص ۱۷۱-۱۸۲؛ سجادی، ضیاء الدین، «شرح اشعار خاقانی»، ص ۱۵۲-  
۱۶۷؛ ایمانی، بهروز، «شروح شعرهای خاقانی شروانی (۱)»، ص ۷۱-۸۶؛ ایمانی، بهروز، «شروح شعرهای خاقانی شروانی (۲)»، ص  
۴۱-۶۶.

نخستین حرف نام خانوادگی آنان بسنده شده است؛ یعنی حرف «س» به جای سجدی، «ع» به جای عبدالرسولی و «ک» به جای کزازی. به علاوه آنچه پس از نام‌های اختصاری و بعد از دونقطه (:): می‌آید، شماره صفحه در تصحیح مورد نظر است.

۵. در بخش شروح، آنچه بعد از عنوان کتاب و پس از دونقطه (:): می‌آید، شماره صفحه در کتاب مورد نظر است.

### کتابنامه

- احمد سلطانی، منیره؛ خاقانی شروانی (نقد و پژوهش و گزیده آثار)؛ چاپ اول، تهران: روزگار، ۱۳۸۵.
- احمد لاهیجانی، شمس‌الدین محمد؛ «شرح قصیده مسیحیه خاقانی»؛ به کوشش ضیاء‌الدین سجدی؛ فرهنگ ایران زمین، جلد هجدهم: ۲۴۴-۳۶۰، ۱۳۵۰.
- استعلامی، محمد؛ نقد و شرح قصاید خاقانی؛ چاپ اول، تهران: زوار، ۱۳۸۷.
- اشرف‌زاده، رضا؛ گزیده اشعار خاقانی شروانی؛ چاپ اول، تهران: اساطیر، ۱۳۸۵. (گزیده اشرف‌زاده)
- امامی، نصرالله؛ (ارمغان صبح (برگزیده قصاید خاقانی شروانی)؛ چاپ دوم، تهران: جامی، ۱۳۷۹. (ارمغان صبح ۱)
- \_\_\_\_\_؛ (ارمغان صبح (برگزیده قصاید خاقانی شروانی)؛ چاپ سوم، تهران: جامی، ۱۳۸۵. (ارمغان صبح ۲)
- ایمانی، بهروز؛ «شروح شعرهای خاقانی شروانی (۱)»؛ آینه میراث؛ سال اول، شماره چهارم (پیاپی ۲۳)، زمستان: ۷۱-۸۶، ۱۳۸۲.
- \_\_\_\_\_؛ «شروح شعرهای خاقانی شروانی (۲)»؛ آینه میراث؛ سال دوم، شماره اول (پیاپی ۲۴)، بهار: ۴۱-۶۶، ۱۳۸۳.
- برزرگر خالقی، محمد رضا؛ شرح دیوان خاقانی؛ جلد اول؛ چاپ اول، تهران: زوار، ۱۳۸۷.
- \_\_\_\_\_؛ شرح دیوان خاقانی؛ جلد دوم، چاپ اول، تهران: زوار، ۱۳۹۷.
- \_\_\_\_\_؛ شرح دیوان خاقانی؛ جلد سوم، چاپ اول، تهران: زوار، ۱۳۹۸.
- برزرگر خالقی، محمد رضا و محمد حسین محمدی؛ مرثیه خوان مدائن؛ چاپ اول، تهران: زوار، ۱۳۷۹.
- پوردرگاهی، ابراهیم؛ شهرنبدان بلا؛ چاپ اول، تبریز: آیدین، ۱۳۷۷.
- ثروت، منصور؛ گزیده قصاید خاقانی؛ چاپ سوم، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۳. (گزیده ثروت)
- جعفری، احمد علی؛ خاقانی، مَسَاطَه سخن (گزیده و شرح اشعار خاقانی)؛ چاپ اول، تهران: علمی، ۱۳۷۸.
- چهرقانی منتظر، رسول؛ هفت گنبد (شرح و تفسیر هفت قصیده از دیوان خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، تهران: نغمه زندگی، ۱۳۸۲.
- خاقانی شروانی، افضل‌الدین ابراهیم؛ دیوان؛ تصحیح علی عبدالرسولی؛ چاپ اول، تهران: وزارت فرهنگ، ۱۳۱۶.
- خاقانی شروانی، افضل‌الدین بدیل؛ دیوان؛ تصحیح ضیاء‌الدین سجدی؛ چاپ پنجم، تهران: زوار، ۱۳۵۷.
- \_\_\_\_\_؛ دیوان؛ ویراسته میرجلال‌الدین کزازی؛ چاپ اول، تهران: مرکز، ۱۳۷۵.
- \_\_\_\_\_؛ منشآت خاقانی؛ تصحیح محمد روشن؛ چاپ دوم، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.
- رادمنش، عطا محمد؛ اوج اناالله (شرح قصیده‌ای از خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، اصفهان: کتاب آینه/نقش‌مانا، ۱۳۷۹.
- \_\_\_\_\_؛ هدیه جان (گزیده اشعار خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، نجف‌آباد: دانشگاه آزاد اسلامی (نجف‌آباد)، ۱۳۹۰.

- زرین کوب، عبدالحسین؛ دیدار با کعبه جان (درباره زندگی، آثار و اندیشه خاقانی)؛ چاپ سوم، تهران: سخن، ۱۳۸۳.
- ساجدی، علی؛ خاقانی، ستایشگر پیامبر و کعبه (گزیده و شرح سی قصیده از خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، مشهد: سخن گستر، ۱۳۹۰.
- سپهری، حبیبه و ابراهیم کیوانلو؛ شرح قصاید خاقانی (۸)؛ چاپ اول، بجنورد: جهانی، ۱۳۹۴.
- \_\_\_\_\_؛ شرح قصاید خاقانی (۲)؛ چاپ دوم، بجنورد: دُر قلم، ۱۳۹۸.
- سجادی، ضیاء‌الدین؛ شاعر صبح (پژوهشی در شعر خاقانی شروانی)؛ چاپ نهم، تهران: سخن، ۱۳۸۶.
- \_\_\_\_\_؛ «شرح اشعار خاقانی»؛ حواشی دکتر معین بر اشعار خاقانی شروانی؛ به کوشش سیدضیاء‌الدین سجادی؛ چاپ اول، تهران: انجمن استادان زبان و ادبیات فارسی؛ ۱۳۵۸، ۱۶۷-۱۵۲.
- \_\_\_\_\_؛ «شرح اشعار خاقانی»؛ مجموعه خطابه‌های نخستین کنگره تحقیقات ایرانی؛ به کوشش غلامرضا ستوده؛ تهران: دانشگاه تهران؛ ۱۷۱-۱۸۲، ۱۳۵۲.
- \_\_\_\_\_؛ گزیده اشعار خاقانی شروانی؛ چاپ دوازدهم، تهران: کتاب‌های جیبی / امیرکبیر، ۱۳۸۱. (گزیده سجادی (۱))
- \_\_\_\_\_؛ گزیده اشعار خاقانی شروانی؛ چاپ اول، جامی/علمی و فرهنگی، ۱۳۸۴. (گزیده سجادی (۲))
- سرمدی، مجید؛ شرح قصاید خاقانی شروانی؛ تهران: کلک سیمین، ۱۳۸۷.
- \_\_\_\_\_؛ شرح کلیدی پانزده قصیده از دیوان خاقانی؛ چاپ اول، تهران: صدرا، ۱۳۸۳. (شرح کلیدی)
- \_\_\_\_\_؛ گزیده قصاید خاقانی؛ چاپ سوم، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۷. (گزیده سرمدی)
- شادی‌آبادی، محمد بن داود؛ شرح شادی‌آبادی بر قصاید خاقانی؛ تصحیح خسرو شهبانی؛ چاپ اول، تهران: مشق شب، ۱۳۹۸.
- شریعت، محمدجواد؛ آئینه عبرت (شرح قصیده ایوان مدائن خاقانی)؛ چاپ اول، اصفهان: دانشگاه اصفهان، ۱۳۴۸.
- علیزاده، جمشید؛ برگزیده و شرح اشعار خاقانی؛ چاپ اول، تهران: فرزانه روز، ۱۳۸۳.
- غنی‌پور ملک‌شاه، احمد؛ نگارستان راهب (گزارش ده قصیده از دیوان خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، بابل: راز دانش، ۱۳۸۹.
- \_\_\_\_\_؛ «کیمیای جان جان (گزارش چهار قصیده از دیوان خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، تهران: اندیشه برتر، ۱۳۹۵.
- \_\_\_\_\_؛ «مشاطه بکر سخن (گزارش هشت قصیده از دیوان خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، تهران: نور علم، ۱۳۹۲.
- \_\_\_\_\_؛ «نمی از نمی (گزارش قصایدی از دیوان خاقانی شروانی)؛ چاپ اول، بابل: مبعث، ۱۳۹۵.
- قزوینی، محمد؛ «قصیده حبسیه خاقانی» (با شرح آن از شرح دیوان خاقانی لعبد الوهاب بن محمد الحسینی)؛ یادداشت‌های قزوینی؛ به کوشش ایرج افشار؛ جلد دهم، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۴.
- کزازی، میرجلال‌الدین؛ رخسار صبح (گزارش جامه‌ای از افضل‌الدین بدیل خاقانی شروانی)؛ چاپ پنجم، تهران: کتاب ماد، ۱۳۸۷.
- \_\_\_\_\_؛ «سراچه آوا و رنگ؛ چاپ سوم، تهران: سمت، ۱۳۸۵.
- \_\_\_\_\_؛ «سوزن عیسی (گزارش جامه‌ترسالی خاقانی)؛ چاپ دوم، تبریز: آیدین، ۱۳۸۶.
- \_\_\_\_\_؛ «گزارش دشواری‌های دیوان خاقانی؛ چاپ دوم (از ویرایش دوم)، تهران: مرکز، ۱۳۸۶.
- گیلانی، محمد بن خواجگی؛ ختم الغرایب (تصحیح و تحشیه شرح مشکلات خاقانی از مجموعه ختم الغرایب محمد بن خواجگی گیلانی رشتی)؛ پژوهشگر عاطفه اسدی؛ پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی؛ دانشگاه اصفهان، ۱۳۸۸.
- ماحوزی، مهدی؛ آتش اندر چنگ (گزیده‌ای از دیوان خاقانی شروانی)؛ چاپ دوم، تهران: زوار، ۱۳۸۳.
- ماهیار، عباس؛ برگزیده‌ای از دیوان خاقانی؛ چاپ اول، تهران: سمت، ۱۳۹۴.

\_\_\_\_\_؛ «تحلیل قصیده حبسیه خاقانی»؛ رشد آموزش ادب فارسی؛ سال هفتم، شماره بیست و هفتم، زمستان: ۲۰-۲۸، ۱۳۷۰.

\_\_\_\_\_؛ خار خار بند و زندان: دفتر دوم شرح مشکلات خاقانی؛ چاپ دوم، کرج: جام گل، ۱۳۸۲.

\_\_\_\_\_؛ سحر بیان خاقانی؛ چاپ اول، کرج: جام گل، ۱۳۸۵.

\_\_\_\_\_؛ گزیده اشعار خاقانی؛ چاپ دهم، تهران: قطره، ۱۳۸۶.

\_\_\_\_\_؛ مالک ملک سخن (شرح قصاید خاقانی)؛ چاپ اول، تهران: سخن، ۱۳۸۸.

\_\_\_\_\_؛ نسیم صبح (دفتر سوم شرح مشکلات خاقانی)؛ چاپ اول، کرج: جام گل، ۱۳۸۰.

\_\_\_\_\_؛ نظم ۳: بخش ۱؛ خاقانی؛ چاپ هشتم، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۶.

\_\_\_\_\_؛ محمّدی فشارکی، محسن؛ «قصیده ترساییه و نخستین شرح آن»؛ پژوهشنامه زبان و ادب فارسی (گهر گويا)، شماره چهارم، زمستان: ۲۱۷-۲۵۶، ۱۳۸۶.

\_\_\_\_\_؛ معدن کن، معصومه؛ بزم دیرینه عروس؛ چاپ چهارم، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۸۲.

\_\_\_\_\_؛ جام عروس خاوری (شرح شش قصیده از دیوان خاقانی)؛ چاپ اول، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۸۷.

\_\_\_\_\_؛ معموری، عبدالوهاب؛ نقد و شرح عبدالوهاب حسینی بر دیوان خاقانی؛ پایان نامه تحصیلی دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی؛ به کوشش محمّد حسین کرمی؛ دانشگاه تهران، ۱۳۷۳.

\_\_\_\_\_؛ مینورسکی؛ «شرح قصیده ترسائییه خاقانی»؛ ترجمه عبدالحسین زرین کوب؛ فرهنگ ایران زمین؛ دفتر دوم: ۱۱۱-۱۸۸، ۱۳۳۲.

\_\_\_\_\_؛ مینورسکی، ولادیمیر؛ شرح قصیده ترسائییه خاقانی؛ ترجمه و تعلیقات عبدالحسین زرین کوب؛ تبریز: سروش، ۱۳۴۸.